

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

**ORTAOKUL 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
İLKÇAĞ TARİHİ KONULARINDAN HİTİTLER
KONUSUNUN ÖĞRETİLMESİNDE HİTİT
MASALLARININ KULLANILMASININ ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dilek ÜLKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. GÜNGÖR KARAUĞUZ

KONYA 2015

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin

Adı Soyadı **Dilek ÜLKER**

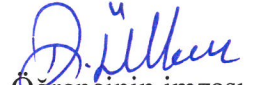
Numarası **128302041011**

Ana Bilim / Bilim Dalı **İlköğretim Anabilim Dalı / Sosyal Bilimler Eğitimi**

Programı **Tezli Yüksek Lisans**

Tezin Adı **Ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilimler Dersinde İlkçağ Tarihi Konularından Hititler Konusunun Öğretilmesinde Hitit Maselinin Kullanılmasının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı **Dilek ÜLKER**

Numarası **128302041011**

Ana Bilim / Bilim Dalı **İlköğretim Anabilim Dalı / Sosyal Bilgiler Eğitimi**

Programı **Tezli Yüksek Lisans**

Tez Danışmanı **Prof. Dr. Güngör KARAUĞUZ**

Tezin Adı **Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İlkçağ Tarihi Konularından Hititler Konusunun Öğretilmesinde Hitit Materyallerinin Kullanılmasının Öğrenci Gözlemlerine Göre Değerlendirilmesi**

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma **.16.../11.../2015** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı

Prof. Dr.

Yrd. Doc. Dr.

Doç. Dr.

Danışman ve Üyeler

Güngör KARAUĞUZ

Muhammed SARI

Ayşe MENTİŞTAŞ

İmza

ÖNSÖZ

Hitit uygarlığı, ilkçağ uygarlıklarından biri olup Anadolu'da kurulmuştur. Anadolu'da köklü bir kültür oluşturan Hititler, Kızılırmak kıvrımı etrafında yaşamış, zamanla Anadolu'nun büyük bir kısmına sahip olmuş ve bu topraklar üzerinde yok olup gitmişlerdir. Ama arkalarında çok az kavime nasip olan oldukça zengin bir filolojik, arkeolojik ve tarihi bir miras bırakmışlardır. Hititlerin başkenti Hattuşaş'ta bulunan 15 bini aşkın tablet onların yazıya verdikleri önemi ortaya koymuştur. Hititlerin geriye bıraktıkları tabletler arasında Hititlere ait masallar da bulunmaktadır. Bu araştırmada bu masallardan bir tanesi geliştirilmiş ve Hititler konusunun anlatılmasında öğrenciler ile buluşturulmuştur. Masal, öğrenci görüşlerine sunulmuş ve öğrenciler tarafından beğenilmiştir.

Bu tez çalışmasını hazırlamamı öneren, kaynaklara ulaşmamda beni yönlendiren ve çalışma süresince yardımlarını benden esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Güngör KARAUĞUZ'a saygılarımı sunar, teşekkür ederim. Tezin yazılması sürecinde eleştiri, görüş ve önerileriyle bana yardımcı olan Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ hocama sağladığı katkılardan dolayı teşekkür ederim.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Dilek ÜLKER	
	Numarası	128302041011	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı-Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof Dr Güngör KARAUĞUZ	
	Tezin Adı	Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İlkçağ Tarihi Konularından Hititler Konusunun Öğretilmesinde Hitit Masallarının Kullanılmasının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi	

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi İlkçağ tarihi konularından Hititler konusunun öğretilmesinde Hitit Masallarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Araştırmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Konya ili Bozkır ilçesi Kildere Ortaokulu ve Armutlu Ayşe-Veli Demiröz Ortaokulu 6. sınıfta okuyan 17 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 6. sınıf öğrencilerinin görüşlerini almak için öncelikle araştırmacı tarafından geliştirilen Hitit masalı (Appu ve İki Oğlu) anlatılmış daha sonra, yine araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Bu anket formu öğrencilere uygulanmış ve öğrenci görüşleri değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda Hititler konusunun bir Hitit masalı ile anlatılması öğrencilerin hoşuna gitmiş ve öğrenciler masalı çok beğenmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, Hititler, Hitit masalları, öğrenci görüşleri

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Dilek ÜLKER
Numarası	128302041011
Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı-Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
Tez Danışmanı	Prof Dr Güngör KARAUĞUZ
Tezin İngilizce Adı	The evaluation of students' opinions about the usage of Hittite Tales in teaching the subject of Hittites which is a subject of Ancient History in 6th Grade Social Studies Course.

SUMMARY

The aim of this research is to investigate the evaluation of students' opinions about the usage of Hittite Tales in teaching the subject of Hittites which is a subject of Ancient History.

The study was carried out during 2014-2015 Educational Year, at the Konya Bozkır Armutlu Ayşe Veli Demiröz Secondary School and Konya Bozkır Kildere Secondary School on the 6th grade with 17 students. In this research, qualitative research method was used. To take the opinions of 6th grade students; firstly Hittite Tale (Appu and His Two Sons) which was improved by the investigator, was told to the students and then the questionnaire which was prepared by the investigator and consisting of open-ended questions was used. This questionnaire was carried out to the students and students' opinions were evaluated.

At the end of the research, findings showed that students enjoyed that the subject of Hittite was told by a Hittite Tale and students liked Hittite Tale.

Keywords: Social Studies, Hittites, Hittite Tales, Students' opinions.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xi
TABLOLAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
1. Giriş.....	1
1.1. Alt Amaçlar.....	3
2. Araştırmanın Önemi.....	4
3. Varsayımlar (Sayıtlılar).....	4
4. Sınırlılıklar	4
5. Tanımlar.....	5

BÖLÜM I

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE LİTARATÜR TARAMASI

1.1. Sosyal Bilgiler.....	6
1.1.1. Sosyal Bilgilerin Tarihi Gelişimi.....	6
1.1.2. Sosyal Bilgilerin Türkiye’deki Gelişimi.....	7
1.1.3. Sosyal Bilgilerin Tanımı.....	10

1.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Genel Amaçları.....	12
1.1.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Edebi Türler	13
1.1.5.1. Edebi Ürünlerin Seçimine Yönelik Kriterler	16
1.1.5.2. Masallar ve Özellikleri	18
1.1.5.3. Masalların İşlevi.....	19
1.1.5.4. Masallar Nasıl Anlatılmalı.....	21

BÖLÜM II

HİTİTLER

2. Hititler.....	22
2.1. Hitit Kralları Listesi.....	22
2.2. Devlet Yönetimi ve Kral.....	24
2.3. Yazı, Dil ve Edebiyat.....	25
2.4. Sosyo-Ekonomik Yapı.....	26
2.5. Hukuk.....	27
2.6. Ordu.....	28
2.7. Din.....	29
2.8. Sanat.....	30
2.9. Devletin Yıkılışı.....	31

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEMİ

3.1. Yöntem.....	32
3.2. Çalışma Grubu.....	32
3.3. Verilerin Toplanması.....	33
3.4. Verilerin Analizi.....	33

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

4.1.	Bulgular ve Yorum.....	36
4.1.1.	Altıncı sınıf öğrencilerinin Hitit Masalını Beğenip Beğenmediklerine Dair Bulgular.....	37
4.1.2.	Altıncı sınıf öğrencilerinin, Hititler Konusunun Hititlere Ait Bir Masal İle Anlatılmasını Nasıl Bulduklarına Dair Bulgular.....	39
4.1.3.	Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda Hititlerin Genel Özellikleri İle İlgili Neler Öğrendiklerine Dair Bulgular	41
4.1.4.	Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hitit Masalından Sonra Hititler Karşı Bir Meraklarının Olup Olmadığına Dair Bulgular	43
4.1.5.	Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hititler Konusunun Bir Hitit Masalıyla İşlenmesinden Sonra Derslerinizde Bazı Konuları Masal İle Anlatılmasını İsteyip İstemediklerine Dair Bulgular.....	45
4.1.6.	Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda En Çok İlgilerini Çeken Ya Da Hiç Hoşlarına Gitmeyen Durum Ya Da Olay İle İlgili Bulgular.....	47
4.1.7.	Altıncı sınıf öğrencilerinin, Hititlerin Masalları İle Günümüzde Okuduğunuz Masallar Arasındaki Farklılık Ve Benzerliklere Dair Bulgular	49
4.1.8.	Masalın Sonunda Öğrencilere Verilmek İstenen Mesaja Dair Bulgular	51

BÖLÜM IV

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.	Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	53
------	----------------------------------	----

KAYNAKÇA	57
-----------------------	----

EKLER	61
--------------------	----

Ek-1: Hitit Masalı(Appu ve İki Oğlu) (Orijinal Metni).....	62
--	----

Ek-2: Hitit Masalı(Appu ve İki Oğlu) (Araştırmacı Tarafından Geliştirilip Öğrencilere Anlatılan).....	68
Ek-3: MEB İlköğretim Sosyal Bilgiler 6 Sınıf Ders Kitabında Hititler.....	85
Ek-4: MEB İlköğretim Sosyal Bilgiler 6 Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabında Hititler	86
Ek-5: Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İlkçağ Tarihi Konularından Hititler Konusunun Öğretilmesinde Hitit Masallarının Kullanılmasının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesinde Kullanılacak Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Anket.....	87
ÖZGEÇMİŞ	89

KISALTMALAR

- MEB** Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ö. Milattan önce
M.S. Milattan sonra
vb. ve benzeri
vd. ve diğerleri

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.2.1. Araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencilerinin okullara göre dağılımı	33
Tablo 3.1.1. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hitit Masalını Beğenip Beğenmediklerine Dair Bulgular	38
Tablo 3.1.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin, Hititler Konusunun Hititlere Ait Bir Masal İle Anlatılmasını Nasıl Bulduklarına Dair Bulgular	40
Tablo 3.1.3. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda Hititlerin Genel Özellikleri İle İlgili Neler Öğrendiklerine Dair Bulgular	42
Tablo 3.1.4. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hitit Masalından Sonra Hititler Karsı Bir Meraklarının Olup Olmadığına Dair Bulgular	44
Tablo 3.1.5. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hititler Konusunun Bir Hitit Masalıyla İşlenmesinden Sonra Derslerinizde Bazı Konuların Masal İle Anlatılmasını İsteyip İstemediklerine Dair Bulgular	46
Tablo 3.1.6. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda En Çok İlgilerini Çeken Ya Da Hiç Hoşlarına Gitmeyen Durum Ya Da Olay İle İlgili Bulgular.....	48
Tablo 3.1.7. Altıncı sınıf öğrencilerinin, Hititlerin Masalları İle Günümüzde Okuduğunuz Masallar Arasındaki Farklılık Ve Benzerliklere Dair Bulgular.....	50
Tablo 3.1.8. Masalın sonunda bize verilmek istenen mesaja dair bulgular.....	52

GİRİŞ

1. Giriş

Yazılı devirler, M.Ö. 3200'de yazının bulunmasıyla başlayan ve 476'da Batı Roma'nın yıkılmasına kadar devam eden tarihi dönemdir. Bazı tarihçilere göre ise 375 yılında meydana gelen Kavimler Göçü, bazı tarihçilere göre de 395 yılında Roma'nın ikiye ayrılması bu dönemin sonu olarak kabul edilir.

Ortaokul 6. Sınıfta Yeryüzünde yaşam ünitesinde geçen “Uygarılıkların Beşığı” konusunda ilkçağ döneminde Anadolu ve Mezopotamya’da kurulmuş olan devletler verilmiştir. Anadolu da Hititler, Urartular, Frigler, İyonlar ve Lidyalılar; Mezopotamya’da Sümerler, Asurlular, ve Babilller’dir. Bu uygarlıkların kazanımı ise: “Anadolu ve Mezopotamya da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder.” dir (MEB, 2014: 14).

Hititler, ilkçağ uygarlıklarından biri olup Anadolu’da tarih sahnesine çıkmış, Anadolu’yu vatan edinip devletlerini kurmuşlardır. Kızılırmak kıvrımı etrafında yaşayan ve Anadolu’da köklü bir kültür oluşturan Hititler Anadolu’nun büyük bir kısmına sahip olmuşlar ve bu topraklar üzerinde yok olup gitmişlerdir. Çevrelerinde kurulan medeniyetlerden etkilenmiş, doğal olarak onlarına etkilemiştir.

Hitit edebiyatı Anadolu ve Mezopotamya sentezinden oluşmuştur. Hitit başkenti Hattuşaş’ta devler arşivinde bulunan ve sayıları 15.000’i aşan tabletler Hitit edebiyatında geniş ölçüde yer bulmuştur. (Memiş, 2009: 265). Hitit toplumunun sosyo kültürel yapısı veya yaşadıkları coğrafyayla ilgili de bilgileri barındıran çivi yazılı Hitit metinleri, İlkçağ Tarihi araştırmalarında çok önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Hititçe çivi yazılı belgelerden bir tanesi de yazmış oldukları masallardır.

Masallar Sosyal Bilgiler dersinin işlenişinde kullanılabilir, dersi etkili ve verimli kılacak edebi ürünlerdir. Sosyal Bilgiler derslerinde programda öngörülen bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflerin gerçekleşmesi gerekir. Bu noktada da edebi ürünler çok önemli bir katkı sağlayabilir. Çünkü edebi metinler aracılığıyla çocuklar kendilerini farklı zaman ve mekanlarda yaşamış/yaşayan insanlarla

karşılaştırabilir; başka ülkelerdeki insanların yaşama şekillerini takdir eder. Bu onlarda empatik düşünce şeklini geliştirir, karakter eğitimine katkıda bulunur (Öztürk vd., 2012: 35).

Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile edebi eserlerin öğrencilerde bıraktığı izler arasında yakından bir ilişki mevcuttur. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşması amacıyla farklı teknik ve yöntemler kullanılabilir (Demir ve Akengin, 2011: 3).

Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler Öğretim Programında edebi ürünler ve yazılı materyallerden(efsaneler, destanlar, atasözleri, halk hikayeleri vb.) faydalanmak gerektiğini vurgulamıştır (MEB, 2005: 7). Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretiminde masallardan yararlanılması dersin amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Çok eski geçmişe sahip, renkli ve sihirli bir dünya olan masal dünyası, ilk insan topluluklarında ortaya çıkmış, her zaman ve her yerde halkla birlikte varlığını sürdürmüştür. Meziyetleri; güzelde, iyide ve güçlüde kusurları; çirkinde, kötüde ve zayıfta yaşatan, eski kültürlerin dinlerin, törenlerin başlangıcını, iyilik-kötülük, adalet-zulüm, doğruluk haksızlık, alçak gönüllülük-kibir gibi zıt durumların temsilcilerini insanların ulaşması güç, hedef ve gayelere varma isteğinden doğan hayalleri masalda bulduğumuza, başlangıçta bir kişiyi malı iken çevre değiştikçe bir kısmı unutulmuş masal şeklinde herkesin toplumunun malı olduğuna göre, masalın kaynağında toplumun düşünceleri ve ruh hali yaşamaktadır (Kantarcıoğlu, 1991: 17-18).

Masallarda bir anlamda insanoğlunun on binlerce yıldan beri yapıp ettiklerinin şifreleri vardır. Bu şifreleri çözmek; insanın çocukluğuna dönmesi, kendini keşfetmesi gibi çok önemli özellikleri ortaya çıkarabileceğini söyleyebiliriz. Masallarda büyük bir sihir ve giz saklıdır ve masallarda sınırsız bir güç kullanmak söz konusudur. Masallarla dünyayı, hatta evreni yeniden düşünebilir ve şekillendirebiliriz. Böyle sınırsız özgürlük alanı oluşturan masalların çocuklarımıza okutulması ve bunlardan yararlanarak yaratıcı düşüncelerini geliştirmeleri ve sorunlara değişik yaklaşımlar getirmeleri insanlığın geleceği için önemli bir kazanç olabilir (Güleryüz, 2003: 183).

Hayali kahramanlar olağanüstü olaylar ve unsurlar aslında varlık alanlarının değişik görünüşlerini temsil ederler. Sonuçta iyinin doğrunun ve güzelin üstünlüğü onaylanırken çocukta farkında olmadan iyiye, güzele ve doğruya yönelmiş olur. zengin, mutlu ve renkli bir çocuk dünyası kurabilmenin yolu birazda masallardan geçer (Şimşek, 2005: 75).

Ortaokul 6. sınıf İlkçağ Tarihi konularından Hititler konusunun işlenmesinde, öğrencilere hem konuyu anlatmak hem de onların masal dünyasına girip bu gizli dünyayı görmelerini sağlamak için günümüzde çok fazla günışığına çıkmamış olan hatta çoğumuzun varlığından haberdar dahi olmadığı Güngör Karauğuz'un(2001) Hitit Mitolojisi adlı kitabındaki Appu ve İki Oğlu (Sayfa: 202, 203, 204, 205, 206, 207), masalından faydalanılmıştır. Masal, araştırmacı tarafından geliştirilerek hazırlanmış ve öğrencilere Hititler konusu anlatılırken anlatılmıştır. Bu noktadan hareketle bu araştırmanın amacı Ortaokul 6. sınıfta Hititler konusunun öğretilmesinde Hitit masalı kullanımının öğrenciler tarafından değerlendirilmesidir.

1.1. Alt Amaçlar

- a) Hitit Masalını beğenip beğenmediğinizi nedenleri ile birlikte yazınız?.
- b) Hititler konusunun Hititlere ait bir masal ile anlatılmasını nasıl buldunuz?.
- c) Hitit masalında, Hititlerin genel özellikleri ile ilgili neler öğrendiniz?
- d) Hitit masalından sonra Hititler konusuna karşı bir merakınız oldu mu? (Örneğin Hititler ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmak ister misiniz ya da Hititler ile ilgili bir belgesel izlemek ister misiniz?)
- e) Hititler konusunun bir Hitit masalıyla işlenmesinden sonra derslerinizde bazı konularınızın masal ile anlatılmasını ister misiniz?
- f) Masalda en çok ilginizi çeken ya da hiç hoşunuza gitmeyen durum ya da olay nedir?

g) Hititlerin masalları ile günümüzde sizin okuduğunuz masallar arasındaki farklılık ve benzerlikler nelerdir?

h) Bu masalın sonunda bize verilmek istenen mesaj nedir?

2. Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler öğretiminde Hitit Masallarının kullanımı ile ilgili yeterli bir akademik çalışma yapılmamıştır. Dolayısıyla bu çalışma bu alanda yapılacak çalışmalara da örnek olacaktır. İlkçağ tarihi konularından, Hititler konusunun öğretilmesinde Hitit masalı kullanımının öğrenci görüşleri üzerindeki etkisini tespit etmesi açısından önem taşımaktadır.

3. Varsayımlar(Sayıtlar)

a) Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan açık uçlu sorulardan oluşan anket formlarının öğrenci görüşlerini belirlemede uygun bir araç olduğu varsayılmıştır.

b) Öğrencilerin görüşlerini samimi ve içten bir şekilde ifade edecekleri varsayılmıştır.

c) Anlatılan Hitit masalının (Appu ve İki Oğlu) öğrencilerin yaş gruplarına ve gelişim özelliklerine uygun olduğu varsayılmıştır.

4. Sınırlılıklar

a) Bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

b) Araştırma Konya ili Bozkır ilçesinde bulunan Armutlu Ayşe-Veli Demiröz Ortaokulu ve Kildere Ortaokulu 6. sınıfta bulunan 17 öğrenci ile sınırlıdır.

c) Veri toplama aracı olarak kullanılan anket formundan elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

d) Araştırma 6. sınıf Sosyal Bilgiler programında “Yeryüzünde Yaşam” ünitesinde geçen “Hititler” konusu ile sınırlıdır.

e) Araştırma, Güngör Karauğuz’un Hitit Mitolojisi (2001) adlı kitabındaki Appu ve İki Oğlu (Sayfa: 202, 203, 204, 205, 206, 207) Masalı’nın araştırmacı tarafından geliştirilmiş (Ek-2 de verilen) şekli ile sınırlıdır.

5. Tanımlar

Sosyal Bilgiler : Öğretim amacıyla sosyal bilimlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konulardır, bilgiler bütünüdür (Köstüklü, 2006: 11).

Masal: Kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür (Sakaoğlu, 2007: 2).

BÖLÜM I

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE LİTARETÜR TARAMASI

1.1. Sosyal Bilgiler

1.1.1. Sosyal Bilgilerin Tarihi Gelişimi

Sosyal bilgiler eğitiminin ne zaman ve nerede başladığı kesin olarak bilinmiyor. Yalnız, “insan oğlu var olduğu andan itibaren hem fen hem de sosyal bilgiler eğitimi başlamıştır” denilebilir; çünkü insan, doğal ve toplumsal bir ortamda doğar, büyür, gelişir, yaşlanır ve ölür. Bu süreç içinde ona en azından yiyecek bulmak, yemek, içmek, giyinmek, korunmak, savunmak vb. etkinlikler ile ilgili bilgi, beceri ve duyular kazandırılır. Eğer kazandırmazsa kişi yaşamını sürdüremez. Tüm bu etkinlikler doğada ve bir toplum içinde olmaktadır. İnsan yaşamak için hem doğanın hem de toplumun bazı ilkelerini öğrenmek zorundadır. Durum böyle ele alınınca, “fen ve sosyal bilimler insanoğlunun yaşamı kadar eskidir” savı ileri sürülebilir (Sönmez, 1998: 7).

Sosyal Bilgiler eğitimi, Amerika Birleşik Devletleri'nin 1800'lü yılların sonları ile 20. yüzyıl başlarında sosyal, kültürel, ekonomik vb alanlardaki büyük dönüşümün doğurduğu sonuçlara çözüm arama kaygısından doğmuştur. Sosyal Bilgiler “ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak öğrencilerin toplumsal yaşamla ilgili bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazanıldığı bir çalışma alanı” olarak belirlenebilir (Akdağ, 2009: 14).

Sosyal bilgiler bir ders adı olarak ilk kez 1916 yılında ABD'de kullanılmıştır. Bu tarihte yürürlüğe giren eğitim programında tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi dersleri çok disiplinli yaklaşımla okutulmuştur. ABD'de 1930'lu ve 1940'lı yıllarda yeniden kurmacılık akımı ve çocuk merkezli eğitim yaklaşımını benimseyen eğitimciler sosyal bilgilerin gelişmesi için çaba harcamışlar; fakat yinede sosyal bilgiler dersi tarih ve coğrafya ağırlı olarak 1960'lı yıllara dek devam etmiştir (Safran, 2008: 11)

Sosyal bilgiler, ABD’de doğmuş ve gelişmiş bir öğretim yaklaşımı olmakla birlikte, bu ülkenin eğitim sisteminden etkilenen başka ülkelerde benimsemiştir. Bunlar arasında, Türkiye, Japonya ve Güney Kore gibi ülkelerde bulunmaktadır. Bununla beraber gerek ABD’de gerekse başka ülkelerde birçok eğitici sosyal bilgiler öğretimi yaklaşımına karşı çıkmıştır. Bunlar sosyal bilimlerin birbirinden bağımsız olarak öğretilmesinin vatandaşlık eğitimi bakımından daha etkili olacağını savunmaktadır. Nitekim köklü bir eğitim geleneğine sahip olan ve bu geleneği sürdürmekte ısrar eden İngiltere’de bu ikinci yaklaşımı tercih etmiş ve böylece ilköğretimin her sınıf düzeyinde tarih, coğrafya gibi dersler birbirinden bağımsız olarak okutulmaya gelmiştir (Öztürk vd., 2012: 9).

1.1.2. Sosyal Bilgilerin Türkiye’deki Gelişimi

Disiplinler arası bir program yaklaşımı ve bir ders olarak sosyal bilgiler Türkiye de ilk kez 1960’lı yıllarda benimsenmiştir. Bu tarihten önce gerek Osmanlı, gerekse Cumhuriyet döneminde, bu dersin kapsamına giren disiplinler, ilköğretim düzeyinde ayrı dersler olarak verilmiştir (Öztürk, Keskin, Otluoğlu, 2012: 10).

Cumhuriyet döneminde tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi dersleri ilk kez 1962 yılında yayımlanan İlkokul Program Taslağı’nda, disiplinler arası bir yaklaşımla “Toplum ve Ülke İncelemeleri” adı altında birleştirilmiştir (Akdağ, 2009: 14).

1962 İlkokul programı taslağına paralel olarak bu ders ile ilgili bir ders kitabı çıkartılmamışsa da öğretmenler ellerinde bulunan tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi kitaplarından yararlanarak Toplum ve Ülke İncelemeleri dersini işlemişlerdir (Güngördü, 2001: 132).

Toplum ve Ülke İncelemeleri dersi 1968 yılında yayımlanan İlkokul Programında “Sosyal Bilgiler” adını almıştır (Öztürk, vd., 2012: 11). Dördüncü ve beşinci sınıflarda sınıflar da beş saat olarak okutulmuştur (Sönmez, 1998: 9).

Sosyal bilgiler dersi zaman içerisinde ortaokullarda da okutulmaya başlanmıştır. 1970-1971 öğretim yılında deneme niteliğinde ortaokullara resmen girmiştir. Milli eğitim bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 9. Milli Eğitim Şurası kararı uyarınca, 15.11.1974 tarih ve 459 sayılı kurul kararı ile temel eğitim 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersinin okutulmasına karar verilmiştir. Böylelikle sosyal Bilgiler dersi ilköğretim okullarında 1968'den itibaren, ortaokullarda ise 1975'ten itibaren okutulmaya başlanmıştır. Bu uygulama 1985 yılına kadar devam etmiştir (Safran, 2008: 14).

Ancak ortaokullarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi Talim ve Terbiye kururlunun 26.4.1985 tarih ve 64 sayılı kararı ile kaldırılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi 1985-1986 öğretim yılından itibaren "Milli Tarih", "Milli Coğrafya" ve "Vatandaşlık Bilgileri" adı altında üç derse ayrılmıştır. 1997-1998 öğretim yılında tekrar ilköğretim okullarının 6.7. sınıflarında sosyal bilgiler uygulamasına geçilmiştir (Güngördü, 2001: 132).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan 1998 İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı eğitim ve öğretim yolu ile;

a. Türkiye Cumhuriyetinin tarihsel, kültürel, siyasal... dünü bugünü ve yarını ile ilgili değerlere karşı olumlu tutum geliştirmiş ve buna paralel olarak dil, tarih, kültür ve yurt bilincine sahip,

b. Demokrasi ve insan hakları konularında duyarlı/bilinçli,

c. Yurttaşlık görev sorumluluk ve haklarını bilen,

d. Bilgi beceri ve iyi ahlak sahibi,

e. Doğru ve mantıklı karar alabilen ve sosyal sorunlara çözüm getirebilen vatandaşlar yetiştirmeyi öngörmektedir (Öztürk vd., 2012: 12).

Milli Eğitim bakanlığı tarafından 2 Nisan 1998 tarihli 2487 sayılı tebliğler Dergisi'nde yayınlanan ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 62 karar sayısı ile kabul edilen "İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı" Sosyal Bilgiler üzerinde yapılan program çalışmaları sonucu 2004-2005 Öğretim yılı

sonunda uygulamadan kaldırılmıştır. Bunun yerine Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 12.07.2004 tarih ve 118 sayılı kararları ile İlköğretim Sosyal Bilgiler (4. ve 5. sınıf) Dersi Öğretim Programı yenilenmiş, daha sonra 30.06.2005 tarih ve 188 karar sayısı ile de İlköğretim Sosyal Bilgiler (6. ve 7.sınıflar) Dersi Öğretim Programı yenilenmiş ve uygulanmaya konmuştur (Akdağ, 2009: 15).

2005 yılında gerçekleşen Öğretim Programındaki değişimin gerekçelerini şu şekilde sıralanabilir:

a. Son yıllarda yapılan eğitim bilimlerinde meydana gelen gelişmelerin programa aktarılması,

b. Programların bilgileri ezberlemeye teşvik etmek yerine, çocukların bazı becerilerini geliştirmeye yönelik, konuların öğrencilerin yaş ve gelişim düzeylerine uygun, merak ve ilgilerini giderecek, sosyal bilgileri sevdirecek hale getirilmek istenmesi,

c. Zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılmasından sonra, konularda yapılan tekrarların ortadan kaldırılarak konu bütünlüğünün sağlanması,

d. Zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılmasından sonra, konuların seyrekleştirilmesi gereği,

e. Kendilerini ifade edebilen, iletişim kurabilen, girişimcilik ruhuna sahip vatandaşlar yetiştirme gerekliliğinin daha baskın duruma gelmesi,

f. Öğrencilerin, ülke çapında ya da uluslar arası değerlendirmelerde beklenen düzeyde başarı gösterememesi (Yazıcı, Koca, 2008: 26).

2005'te yayınlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programının vizyonu: 21. Yüzyılın çağdaş, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren) sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve

sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir (MEB, 2005: 45).

2005 İlköğretim okulu sosyal bilgiler öğretim programı 6. sınıfta haftada üç ders saati olmak üzere 108 saatlik bir ders süresi, 7. sınıflarda hafta da üç saat olmak üzere 108 saatlik bir ders süresi öngörülerek hazırlanmıştır (MEB, 2005: 7).

2005 programında 4. sınıf için 46, 5. sınıf için 47 olmak üzere 93 kazanım belirlenmiştir. Programda 6. ve 7. sınıflarda sırasıyla 42 ve 45 olmak üzere toplam 87 kazanım olduğu görülmektedir. Kazanımların öğrenciye dönük olması için ifadelerde “ ...yapar, ...uygular” şeklinde geniş zaman eylemleri kullanılmıştır. Kazanımlar, programda öğrencilerin gelişim düzeyine ve öğrenme alanının özelliğine uygun olarak hazırlanmaya çalışılmıştır (Yazıcı, Koca, 2008: 26).

1.1.3. Sosyal Bilgilerin Tanımı

Sosyal bilgiler teriminin kısa ve herkes tarafından kabul edilen tek bir tanımını yapmak zordur. Çünkü sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin içinde bulunan bir çok disiplinden oluşmaktadır. Yapılan sosyal bilgiler tanımları da birbirinden bağımsız değildir. Bu tanımlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin bulgularını entegre edip öğrencilerin düzeylerine göre basitleştiren, bunları kullanarak, öğrencilere sosyal yaşama uyum sağlamada ve sosyal sorunlara çözüm üretmede ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir yurttaşlık eğitim programıdır (Öztürk, vd., 2012: 2).

Sosyal ilimler alanında yapılmış çalışmalardan elde edilen bilgilerin öğrencilere öğretilmesi için yapılan öğretim etkinliklerinin yer aldığı ders grubunun adıdır (Karagözoğlu, 1966: 7).

Sosyal bilgiler bireyleri felsefe, siyaset bilimi, hukuk ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren insanın sosyal ve fiziki çevresiyle geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında

incelendiği; toplu üretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi olarak tanımlanmaktadır (Demir, Akengin, 2011: 1).

Sosyal bilgiler, sosyal ve insanlarla ilgili diğer bilimlerin içerek ve yöntemlerinden faydalanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içerisinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili demokratik değerlerle donatılmış, düşünen ve becerili demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanıdır (Safran, 2008: 4).

Sosyal Bilgiler eğitimiyle ilgili bilgi üreten ve bu alanda uluslararası en büyük kuruluşlardan biri olan ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi [NCSS] ise sosyal bilgileri şu şekilde tanımlar: Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirine bağımlı, global bir dünyada kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır (Aktaran: Doğanay, 2003: 16).

Sosyal Bilgiler: bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu üretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi (MEB, 2005: 46).

1.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Genel Amaçları

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duyuşal özelliklerinin; ilgi istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşamaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslar arası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanıyıp çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekanlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.

11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.

12. Bilimsel düşüncüyü temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetir.

13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.

14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.

16. Farklı dönem ve mekanlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.

17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (MEB, 2005: 6).

1. 1.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Edebi Türler

Sosyal Bilgiler dersinin amaçları ile edebi eserlerin öğrencilerde bıraktığı izler arasında yakından bir ilişki mevcuttur. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşması amacıyla farklı teknik ve yöntemler kullanılabilir. Bu tekniklerden biride edebi ürünlerin Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılmasıdır (Demir ve Akengin, 2011: 3).

Sosyal bilgiler derslerinde, belli bir bilgi birikimin aktarmaya dönük geleneksel rollerini bir kenara bırakarak, öğrenciyi olabildiğince aktif kılan öğretim etkinlik ve materyaline yer vermelidir. Bu açıdan yazılı ve sözlü edebiyat sosyal bilgiler derslerine zengin bir materyal olanağı sunmaktadır. Sosyal bilgiler öğretimi sırasında, pek çok bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedefin gerçekleştirilmesi için edebiyat ürünleri işe koşulabilir (Öztürk vd., 2012: 31).

Sosyal bilgiler dersinde edebi türlerin kullanımı öncelikle herhangi bir konuyla ilgili disiplinler arası bilgi paylaşımını sağlar. Öğrencilerin konu ile ilgili bilgilerini arttırmanın yanı sıra eleştirel düşünme, empati kurma, çoklu bakış açısı, dili güzel kullanma, iletişim zaman ve kronoloji gibi çeşitli becerilerin geliştirilmesine yardımcı olur. Soyut konu ve kavramların somutlaştırılmasını sağlar, derse ilgi çeker, motivasyonu ve başarıyı artırır. Öğrencilerin derse karşı tutumlarını da olumlu yönde etkiler. Geçmiş zamanla yaşanmış olayları yansıtarak öğrencilerin tarihsel bilgi edinmelerini ve böylelikle milli benlik duygularının gelişmesini sağlar (Kaymakçı, 2013: 231).

Sosyal bilgiler öğretim sürecinde edebi ürünler bir öğretim materyali olarak uygun yöntem-teknik içinde öğrencilere sunulmalıdır. Yalnız başına bir öğretim materyali olarak edebi ürün kullanılacak ise; mutlaka soru-cevap, tartışma vb yöntemlerle desteklenmelidir. Öğretmenlerde bu süreçte öğretim programının paradigmasını uygun olarak süreç içinde rehberlik edici bir misyon üslenmelidir (Demir ve Akengin, 2011: 3-4).

Sosyal bilgiler derslerinde programda öngörülen bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hedeflerin gerçekleşmesi gerekir. Bu noktada da edebi ürünler çok önemli bir katkı sağlayabilir. Çünkü edebi metinler aracılığıyla çocuklar kendilerini farklı zaman ve mekanlarda yaşamış/yaşayan insanlarla karşılaştırabilir; başka ülkelerdeki insanların yaşama şekillerini takdir eder. Bu onlarda empatik düşünce şeklini geliştirir, karakter eğitimine katkıda bulunur (Öztürk vd., 2012: 35).

Ülkemizde Sosyal Bilgiler dersinin kapsamına giren konular, 1-3. sınıflarda Hayat Bilgisi dersi, 4-7. sınıflarda Sosyal Bilgiler, 8. sınıflarda ise Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ve Demokrasi Eğitimi gibi derslerin öğretim programına dağıtılmıştır. Bu konuların öğretiminde kullanılabilecek edebi türlerden belli başlıları şunlardır:

- Efsaneler
- Destanlar
- Masallar
- Bilmeceler

- Atasözleri, alkış, kargış
- Halk hikayeleri
- Halk şiiirleri (türküler)
- Şiiirler
- Öyküler
- Tarihi romanlar
- Gezi yazıları
- Keşifler
- Maniler
- Siyasetnameler
- Denemeler
- Makaleler
- Fıkralar
- Belgeseller
- Biyografiler
- Biyografik romanlar
- Monografiler
- Söylevler
- Tiyatro eserleri
- Anılar
- Mektuplar vb (Öztürk vd., 2012: 99-100).

Eğitimde edebiyat, hoş vakit geçirten, eğlenceli bir özellik taşıır, ruha canlılık verir, insanı ciddi ve üzücü durumlardan uzaklaştırarak yaşama gücünü arttırır. Çocuklar hayatı ve yaşama yollarını öğrendikleri için edebiyat, hayatı keşfe, insanın kendisini tanımasına, davranışlarını değiştirmesine yardım eder. Edebiyat yaratıcı faaliyetleri teşvik ettiği, çocukların kendi dillerini geliştirmelerine yardımda bulunduğu için eğitimde büyük önem taşımaktadır (Kantarcıoğlu, 1991: 13).

Edebi ürünler, insana çok çeşitli duyma, düşünme ve hareket etme örnekleri verir. insan kendisiyle, başka insanlarla, doğal ve sosyal çevreyle çatışmalarını yansıtır. Değişik insanlık durumlarını, serüvenini konu ederek, insan doğasını tanır; bu yolla yaşantımızı zenginleştirir; güzelin tadına ve farkına varma gücünü geliştirir.

Edebiyat eserleri, insanların iç dünyasını yumuşatır. İyilik, dostluk, hoşgörü, bağışlama, dayanışma, çalışkanlık, dürüstlük gibi insana özgü tutum ve değerleri geliştirip pekiştirir. Hem bireysel hem de sosyal hayatla ilgili olarak iyiye, güzele ve doğruya yönelme ve yeni değerler kazandırma yoluyla telkinlerde bulunur. İnsanları bunlar doğrultusunda eğitir (Öztürk vd., 2012: 41).

1.1.5.1. Edebi Ürünlerin Seçimine Yönelik Kriterler

Öğrenme-öğretme sürecinde kullanımının öğrencilere birçok farklı noktada katkı sağlayacağı düşünülen edebi ürünlerin seçimi oldukça önem taşımaktadır. Derste kullanılacak okuma materyallerinin doğru seçimi, edebi ürünlerden beklenen işlevlerin gerçekleşmesinde belirleyici faktör olacaktır. Bu nedenle edebi ürünlerin seçimi konusunda oldukça dikkatli hareket edilmelidir. Edebi ürünlerin seçimine yönelik kriterler şu şekildedir:

Eğitim ve Öğretim Programı bakımından,

1. Türk milli eğitiminin amaçlarına uygunluk.
2. İlgili öğretim programlarının genel amaçlarına uygunluk.
3. İlgili öğrenme alanına uygunluk.
4. İlgili kazanıma uygunluk.
5. Öğrencilere kazandırması gereken beceri ve değerlere uygunluk.

Öğrenci bakımından,

1. İçinde bulunduğu gelişim dönemine uygunluk.
2. Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygunluk.
3. Öğrencinin ilgi düzeyine uygunluk.

4. Öğrencinin cinsiyetine uygunluk.
5. Öğrencinin ihtiyaçlarına uygunluk.
6. Öğrenci için anlamlılık.
7. Sözcük dağarcığını geliştirmeye uygunluk.

İçerik bakımından,

1. Gerçeğe yakınlık.
2. Basit, sade ve anlaşılabilirlik.
3. İlgili içeriğe uygunluk
4. İlgil çekicilik.
5. Olumlu tutum ve davranışlara yönlendiricilik.
6. Şiddet öğeleri içermeme.
7. Duygu, düşünce ve hayal gücünü geliştiricilik.

Dil ve anlatım bakımından,

1. Anlatım tekniğinin yaş seviyesine uygunluğu.
2. Dilin sade ve anlaşılabilir olması.
3. Cümlelerin uzunluğunun uygunluğu.
4. Cümlelerin kuruluş biçimleri (Top, 2009: 23-24).

1.1.5.2. Masallar ve Özellikleri

Halkın hayal gücünden ve ortak bilincinden doğmuş, dilden dile aktararak kuşaktan kuşağa geçen , kahramanları dev, peri, cin ejderha gibi olağanüstü varlıklar olan gerçeküstü hikayelere masal denir (Şimşek, 2005: 57).

Masallar çok eski maziye sahiptirler. İlk insan topluluklarından meydana geldikleri düşünülür.her zaman her yerde halkla birlikte varlıklarını sürdürürler. İnsanlığın hayat ve tabiat karşısındaki ortak duygu ve düşüncelerini işlerler (Kantarcioglu, 1991: 13).

Masallarda orijinal bir anlatım tarzı, dili kullanma becerisi, canlandırma yeteneği vardır. Masal okuyan veya dinleyen çocuk, kendi hayal dünyası ile anlatılan dünyayı birlikte yaşama fırsatı bulur (Yalçın, Aytaş, 2005: 60).

Masallar başlangıçtan itibaren sözlü edebiyata ait ürünler olduğu halde zaman içinde derlenerek yazıya geçirilmiştir (Şimşek, 2005: 58). Masallarda ait oldukları toplumların gelenek, görenek ve inançlarını, sosyal, kültürel ekonomik yapılarını,yansıtan pek çok ileti vardır (Yavuz, 2009: 35).

Masallarda olayın nerede geçtiği, ne kadar sürede meydana geldiği, hangi tarihte gerçekleştiği gibi gerçeklik öğelerine değinilmez. Masalda adı geçen yerler düşsel yerlerdir. Bazı masallarda yer adları geçse bile bu istisnadır anlatıda bir önemi yoktur (Yıldırım, 2012: 44).

Masallar mitolojik döneme dayanırlar. İnsanın hayat ve tabiat karşısındaki tavrını, duygu, sezgi ve düşüncelerini konu alırlar. İnsanın tabiatla mücadeleye başladığı dönemin olağanüstü unsurları masallara vücut vermiştir. Dolayısıyla masallarda eski kültürlere dinlere ve törenlere ait motiflere sıkça rastlanır (Şimşek, 2005: 57). İnsanlığın hayat içinde ve tabiat karşısındaki ortak duygu ve düşüncelerinin temlerini işleyen masallar söylendikleri dile göre milli karakter kazanırlar (Elçin, 1981: 388).

Masallar ibret dersi vermek, dinleyicileri kötüye karşı uyarmak, zekayı ve sağduyuyu yüceltmek adına söylenmiş incelikli sözlü anlatım geleneğinin bir

ürünüdür. Masallar eğlendirici ve eğitici olmanın yanı sıra toplumsal normların yerleşmesinde önemli bir yer tutar. Masallarda üretildiği toplumun korkularını, başarısızlıklarını ve ideallerini bulmak da olanaklıdır (Öztürk vd., 2012: 108).

Masallar milletlerin zengin hazinelerinden biridir. Çocuklar gelenek ve göreneklerini, milletin tarihini ve geçmişte neler yaşadığını masallarla öğrenerek özümsemeye çalışır. Milli kültürü ve tarihi yaşatan ana kaynaklardan biridir. Çocuklara vatanlarını tanıtip sevdirmek, milli ve manevi değerlerine sahip çıkmalarına yardımcı olmak, atalarının marifetlerini zaferlerini öğretmek ve onlara bağlılığını sağlamak noktasında masallar önemli bir yere sahiptir. Her ne kadar hayal dünyası olarak geçse de masallar aslında çocukların gerçek dünyasıdır. Onlar hayatlarının büyük bir kısmını bu dünyada geçirirler. Kendilerine kurdukları bu dünyanın hem senaristi hem de oyuncusu durumundadırlar (Demir, 2006: 41).

Masalların sorunda genellikle iyiler iyilik bulur, kötüler cezasını çeker ve böylece mutlu sona ulaşılır ama, çok azda olsa, bazı masalların sonunda bu beklenen sonun tersine, kötülerin bağışlandığı da olur. Kötüyü veya suçluyu yok etmenin yararsız ve kolaycı bir çözüm olacağı, asıl güç olanın onu yeniden kazanabilmek olduğunu içeren bu iletiler oldukça ilgiye değerdir (Yavuz, 2009: 35).

1.1.5.3. Masalların İşlevleri

Masallar, çocuklar açısından önemli mesajlar içermektedir. Bu bağlamda masalların çocuk eğitiminde ve toplumsal değerlerin öğretiminde, onlara aktarımında üstlendiği bazı işlevleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. İyi ve kötü çatışmasının anlatıldığı ve genellikle iyilerin galip geldiği masallar, çocukların zihninde iyi ve doğru kavramının şekillenmesine yardımcı olmakla, onların bilincine iyi ve kötü arasındaki çatışmada daima iyinin ve haklının üstün geleceği düşüncesinin işlenmesini sağlamaktır.

2. Masal kahramanı ne kadar zayıf ve küçük olursa olsun haklı ve doğru olduğu takdirde zafere ve başarıya ulaşacaktır. Asıl olan, haklılık ve doğruluktur. Haklılık ve doğruluk vasıfları taşımayan bir güç, bir şey ifade etmeyecektir.

3. Kötü kahramanın kazanması durumunda kaos yaşanacak, telafisi mümkün olmayan durumlar ortaya çıkacaktır. Masal iyiliğe ve doğruluğa olan inancı ve güveni perçinlemekte; çocuğa, her ne şart altında olursa olsun iyiliği ve doğruluğu terk etmemesi gerektiğini öğütlemektedir.

4. İyi ve doğru olanlar, ne kadar zayıf olursa olsunlar, mutlaka yardım görecekları, gördükleri yardımlar sayesinde başarıya ulaşacak ve yaşadıkları olumsuzluklardan kurtulacaklardır.çocukta her durumda olumlu düşünme, durum geliştirme alışkanlık ve inancı kazanacaktır.

5. Hayat tesadüflerle doludur ve bu tesadüfler, çoğu zaman iyi ve doğruların lehine ortaya çıkacaktır. Tesadüfler, yaşanan gelişmelerde önemli bir yer işgal etmektedirler.

6. İyilik eden iyilik bulacaktır. Onun içindir ki, iyilik eden masal kahramanları, iyiliklerinin mükafatını zor zamanlarında iyilik ve yardım olarak görecektir.

7. Masalarda beklenmedik varlıklardan beklenmedik yardımları görmek mümkündür. Hiçbir varlığı ya da kimseyi değersiz ve anlamsız görmemek gerekir. En küçük karınca bile kendisine yapılan en küçük bir iyiliğe iyilik ve yardımla cevap verebilmektedir.

8. Her türlü bela ve zorluğa karşı sabırlı olmak gerekmektedir. Sabreden mutlak bir şekilde mutluluğa ulaşacaktır.

9. Çocukların hayal dünyasının gelişmesinde önemli bir rol üstlenen masallar, onların kendilerini yaşadıkları ortamda yer alan insan dışı canlılarla (hayvanlar) ve cansız varlıklarla özdeşleşmesini sağlamakta, hayvan sevgisi ve diğer varlıklara değer verme duygusunu geliştirmektedir (Karatay, 2007: 471).

1.1.5.4. Masallar Nasıl Anlatılmalı

Masallar daha çok sözlü edebiyat ürünleri oldukları için masalların anlatılmasında da belli özelliklerin olması kaçınılmazdır. Sözlü edebiyatta sözcüklerin seçimi, beden dilinin kullanımı, sözcükleri konunun akışına göre tonlama ve vurgulamanın yapılması önemlidir. Masal anlatmada izlenebilir yollar şöyle sıralanabilir.

1. Masal anlatmada çevrenin ayarlanması, anlatıcıyla dinleyicinin, dinleyiciyle dinleyicinin göz iletişimi ve etkileşimini sağlayıcı bir oturma düzeni oluşturulmalı,

2. Masal anlatıcı, anlatacağı masalı çok iyi benimsemeli; ciddiye almalı, olayların gelişimine göre, beden dilini, beden diline uygun sözcükleri yerinde kullanmalı,

3. Anlatıcı masalı oyunlaştırmamalı, dinleyicilerle göz iletişimde bulunmalı, adeta onlara da olayı yaşatmalı; ancak her yaş grubuna göre aynı hareketler yapılmamalı, yaşlara uygun olmayan hareketler masalın değerini ve anlatıcının inandırıcılığını yitirmemeli,

4. Masal anlatıcısı başlangıçta öğrencileri güdülemeli, masalın ortalarına doğru yeniden dikkat çekme ve güdüleme işlemini uygun sözcüklerle yapmalı,

5. Masal anlatılırken uzun açıklamalara girilmemeli; çocukların yaşları ve dikkat süreleri dikkate alınmalı,

6. Anlatım sırasında, kısa suskunluk dönemi yaşanarak çocuklara masalı hayal dünyasında canlandırma fırsatı verilmeli,

7. Masal bitiminde “ ya gördünüz mü, ne ekersen onu biçersin ” gibi öğüt verici, hatta masalla tehdit edici bir yol izlenmemeli,

8. Masal anlatılırken abartılı hareketler yapılmamalı, göz hareketleri mimikler yumuşak ve tatlı olmalı; masala kişi kendini vererek, adeta yaşayarak anlatılmalı, masalı yaşamak demek onu yeniden canlandırmak ve yaratmak olduğu unutulmamalı (Güleryüz, 2003: 189-190).

BÖLÜM II

HİTİTLER

2. Hititler

Hititlerin Anadolu coğrafyasına nereden geldikleri meselesi henüz halledilmiş değildir. Fakat onların bize kadar kalmış olan yazılı vesikalarının filolojik tetkiki, bu kavmin en eski Hind-Avrupa kavimlerinden olduğunu ortaya koymuştur (Kınal, 2008: 33).

Hititlerin krallığı, M.Ö. on yedinci yüzyılın ilk yıllarında, Orta Anadolu platosunda, Hatti ülkesi denilen yerde doğdu. Geçen 500 yıllık süre içinde, Genç Bronz Çağı dediğimiz dönemde, Hititler Anadolu kara kütlelerinin büyük bir bölümünü kapsayan ve buradan Kuzey Suriye'ye, Mezopotamya'nın kuzey eteklerine uzanan bir imparatorluk kurdu. Tarihi boyunca imparatorluğun dini ve idari başkenti, Hattuşalı (Boğazköy/Boğazkale) muazzam bir hanedan tarafından yönetildi. (Bryce, 2003: 24). Hititlerin başkentleri, kuzeybatı Kappadokia'da, bugünkü Boğazköy'ün yerinde bulunan Hattuşa'idi (Thomson, 2007: 169-170).

2.1. Hitit kralları listesi

ESKİ KRALLIK

I. Hattuşili	M.Ö. 1660-1630
I. Murşili	M.Ö. 1630-1600
I. Hantili	M.Ö. 1600-1570
I. Zidanta	M.Ö. 1570-1560
Ammuna	M.Ö. 1560-1540
I. Huzziya	M.Ö. 1540-1535
Telipinu	M.Ö. 1535-1510

Alluvamna	M.Ö. 1510-1500
II. Hantili	M.Ö. 1500-1490
II. Zidanta	M.Ö. 1490-1480
II. Huzzia	M.Ö. 1480-1460

BÜYÜK KRALLIK

II. Tuthaliya	M.Ö. 1460-1440
I. Arnuvanda	M.Ö. 1440-1420
II. Hattuşili	M.Ö. 1420-1400
III. Tuthaliya	M.Ö. 1400-1380
Şuppiluliuma	M.Ö. 1380-1345
II. Arnuvanda	M.Ö. 1346-1345
II. Murşili	M.Ö. 1345-1315
Muvatalli	M.Ö. 1315-1282
III. Murşili	M.Ö. 1282-1275
Urhi-Teşup	
III. Hattuşili	M.Ö. 1275-1250
IV. Tuthaliya	M.Ö. 1250-1220
III. Arnuvanda	M.Ö. 1220-1200
II. Şuppiluliuma	M.Ö. 1200-1190 (Akurgal, 1995: 97).

2.2. Devlet Yönetimi ve Kral

Hititler Anadolu da önce beylikler halinde (2000-1660), sonra bir krallık (1660-1460) daha sonra da büyük bir krallık kurarak (1460-1190) egemen olmuşlardır. Politikaları gerçeklik üzerine kurulmuştur. Yerli Anadolu kavimlerini, özellikle Hatti'leri ve Hurri'leri hoşgörü ve anlayışla yönettiler (Akurgal, 1995: 96).

Yeni Hitit Devleti zamanında idari teşkilatın başında “Büyük Kral” denilen Hitit kralları vardı.(Memiş, 2002: 241). Kral, idari anlamda krallığın işleri ve günlük faaliyetleri ile yakından ilgilenirdi. Ülkeye yayılmış çok sayıdaki resmi görevli ve memur doğrudan ona karşı sorumluydu ve düzenli olarak ona rapor verirlerdi (Bryce, 2003: 30).

İlk Hitit kralları ataerkil ve çok eşliydi, babadan oğla hüküm sürüyorlardı. Bu kralların en güçlü oldukları dönemde, kraliçe ile ana kraliçenin önemli yetkilerle donatılmış olduklarını, ana kraliçenin resmi görevleri kralla birlikte yerine getirdikleri görülmektedir (Thomson, 2007: 169-170).

Hitit kralları devleti saraydan idare ederlerdi. Saray hem devletin hem ikametgahı hem de devlet işlerinin görüşüldüğü yerdirdi. Devlet arşivi de sarayda yer alırdı. Hititlerde krallık veraset yoluyla geçiyordu. Kral yerine geçecek veliahdı daha hayatta iken belirliyordu (Yıldırım, 2004:107).

Hitit kralı, halkın başrahibiydi, tanrının yeryüzündeki vekiliydi ve her yıl krallığın temel dini merkezlerine hac ziyaretlerini yapmasını gerektiren bir dizi dini festivalin başlıca katılımcısıydı. Hitit ordularının başkomutanıydı ve ordusuyla düzenli olarak ülke dışına sefere çıkardı. Halkın başyargıcı olarak Güneş tanrısına vekalet ederdi ve vasal yöneticiler arasındaki tartışmalarda ancak kralın mahkemesinde görülebilecek davalarda ve alt mahkemenin kararlarına karşı temyiz davalarında kişisel olarak yargılamaalarda bulunurdu (Bryce, 2003: 44).

Eski Hitit Devleti kurulduktan sonra devletin teşri kuvvetinde kralın yanında birde asiller meclisinin bulunduğu görülmektedir. “Pankuş” denilen bu meclisin mevcudiyeti ile krallık müessesesinin mutlak ve ilahi nüfusu sarsılmış oluyordu. Eski Hitit Devleti hakkında bize en iyi malumatı veren iki vesikada bu asiller meclisinden

önemle bahsedildiği halde, o kadar mebzul olan yeni devlet vesikalarında adı hiç geçmemektedir. Zamanla bu asiller meclisinin kudretini kayıp ettiği ve yeni Hitit Devleti zamanında bütün kudret ve salahiyetin Büyük Kralın elinde toplanmış olduğu anlaşılmaktadır (Kınal, 1998: 136).

Hitit hükümdarlarının anneleri ana kraliçelere “Tavananna” ve eşleri kraliçelere “Şakuvaşşar” unvanı verilmekteydi. Hitit kralı I. Arnuvanda: kraliçe Aşmunikal’ın ve Kadeş Antlaşmas’ında III. Hattuşiliş ve Pudu-Hepa’nın mühürlerinin olması Hitit kraliçelerinin devlet yönetiminde etkinliklerini yansıtması bakımından önemlidir (Bahar, 2009: 224).

Hitit devleti feodal bir yapı arz ediyordu. Bu feodal krallıklar, Hitit devletini vasalı idiler. Vasal krallar, büyük Hitit devletine her yıl belli bir miktar vergi ödemek, savaş zamanlarında da asker, at ve savaş arabası yardımıyla bulunmakla yükümlüydüler. Eyalet valileri Hitit krallarının yaptığı ve üstlendiği görevleri kendi eyaletlerinde de uyguluyorlardı (Yıldırım, 2004: 106-107).

2.3. Yazı, Dil ve Edebiyat

Hititçe ilk kez 1915 yılında Çek bilim adamı B. Hrozny tarafından çözüldü. Hititoloji bazı bilim adamlarının (H. Ehelolf, J. Friedrich, A. Götze, F. Sommer) öncülüğünde Almanya’da kuruldu ve oradan bütün dünyaya yayıldı (Alp, 2001: 4).

Hitit krallarının ataları olarak kabul edilen Kuşşara kralı Pithana ve oğlu Anitta, M.Ö. 1750 dolaylarında Kayseri yakınlarındaki Kültepe höyüğünün bulunduğu o dönemin Kaniş şehrini zapt etmişler ve kentin adını Neşa olarak değiştirdikten sonra, kendilerine başkent yapmışlar ve bundan sonra kendi dillerine de “Neşa Dili” adını vermiştir (Memiş, 2009: 48).

Kendilerini Neşalı olarak adlandıran Hititler çivi ve resim yazısı (hiyeroglif) olmak üzere iki tür yazı kullanıyorlardı. Mezopotamya’dan alınmış çivi yazısı kil tabletler üzerine yerli Anadolu resim yazısı ise anıtlar ve mühürler üzerine yazılmıştır (Sevin, 2003: 192).

Hitit devleti sınırları içerisinde, Hititlerden başka kavimlerde yaşadığı için, ülkede tek dil, tek yazı değil, çeşitli diller ve yazılar kullanılmaktaydı. Ayrıca Hitit Devletini idare edenlerde, değişik işler için farklı diller ve farklı yazılar kullanılmaktaydılar. Hattuşaş'ta yapılan kazılarda Neşa dilinin (Hitit dili) yanı sıra, Hatti, Luwi, Hurri, Pala, Akkad, Sümer dillerinde ve çeşitli yazılar kullanılarak yazılmış tabletler bulunmuştur (Memiş, 2009: 49).

Hitit Edebiyatında dini etkiler görülür. Edebi eserler dışında kralın bir yıllık faaliyetlerini anlatan yıllıklarda yazılmıştır. Anal adı verilen bu metinler tarihi bakımından büyük bir önem taşır. Bundan başka Mezopotamya etkisinde masal ve destan da yazılmış, Gılgamış Destanı Hititçeye çevrilmiştir (Şahin, 2002: 32).

Hitit edebiyatı üzerinde birinci derecede Mezopotamya, ikinci derecede Hurri kültürü etkili olmuştur ve bu edebiyat genellikle dini bir mahiyet arz etmektedir. Hattuşaş arşivi vesikaları arasında Hurrice yazılmış şiirlere de rastlanmış olması, Hititlerin şiire de önem verdiklerini göstermektedir (Memiş, 2002: 255-256).

2.4. Sosyo-Ekonomik Yapı

Hititlerde toplum, hürler, yarı hürler ve esirler olmak üzere üç sınıf halktan oluşmaktadır. Hititlerde kölelik müessesinin olmasına rağmen, kölelerin bile hakları vardı ve bu haklar gözetilirdi. Hitit toplumunda insan hakları önemli bir yer tutmaktaydı. İnsan yaşamına ve şahısın kişilik haklarına saygı duyulurdu ve bunlar gözetilirdi. Hitit toplumunda kadınlara saygı duyulurdu ve erkeklerde eşdeğerti. Ayrıca bu toplumda Sami kökenli toplumlarda var olan acımasız kanunlar ve cezalandırmalar görülmezdi (Akarsu, 2008: 41).

Hititlerde günlük yaşama baktığımızda yaşamın tarıma dayandığını görmekteyiz. Yazılı ve arkeolojik kaynaklar, yabanıl ve evcil bitki hayvan konusunda oldukça net bilgiler vermektedir. Başlıca ürünler buğday ve arpaydı; ama bezelye, fasulye, soğan, keten, incir, zeytin, üzüm ve elmanın yanı sıra muhtemelen armut ve narda yetişiyordu. Sığır domuz, keçi, koyun, at, eşek, köpek ve beklide manda yetişiyordu. Günlük beslenme ağırlıkla ekmek ve çörek türleri, süt, peynir,

lapa ya da ezmenin yanı sıra et ve sebze haşlamalarına dayanıyordu. Çeşitli yerleşmelerde tarım araçları bulunmuştur ve sözcüklerinde “çiftlik, ağıl, ahır, domuz ağırı, keçi ağılı, harman yeri, odunluk, meyve bahçesi, çayır, arı kovanı, tahıl ambarı, değirmen taşı, su oluğu, saban, bel, el arabası ve koşum takımı gibi tarım sözcüklerine rastlanır (Macgween, 2001: 106).

Çiftçilik tek olası geçim kaynağı değildir. Hekim, inşaatçı, marangoz, duvarcı, kuyumcu, bakırcı, çömlekçi, fırıncı, ayakkabıcı, dokumacı, terzi, çırpıcı, meyhaneci (bay ve bayan), balıkçı, aşçı, kapıcı ve bekçilerin varlığına ilişkin kanıt vardır ama yalnızca saray ve tapınak görevlileri tam gün çalıştırılmıştır. Yer yer sanayi bölgesi olarak nitelenebilecek, özellikle maden işçiliğiyle bağlantılı alanlarda bulunmaktadır (Macgween, 2001: 107).

2.5. Hukuk

Eski devirlerde yaşayan kavimlerin hukuk anlayışı din mefhumunun içindedir. En ağır siyasi suçlardan en hafif suçlara kadar hepsi tanrı yeminine bağlıdır. Hitit hukuku da bu zaviyeden mütalaa edilmelidir. Eski Mezopotamya ve Mısır kavimleri gibi Hititler de adalet mefhumunu güneş ile sembolleştirmişlerdir. Hititlerde güneş tanrıçası Arinna hak ve adaletin koruyucusudur (Kınal, 1998: 148).

Hitit yasaları değişmez bir nitelik taşımamış, toplumun gelişmesi ve kralın istekleri üzerine zamanla değişmelere uğramıştır. önce geleneksel yasa düzenlemeleri toplanmış, başlangıçtaki işkence cezaları yerine tazminat olarak hayvan kurbanları konmuş zamanla ölüm cezaları kısıtlanmış ve maddi cezalar arttırılmıştır (Yıldırım, 2004: 113-114).

Hitit kanunları hür veya köle her ferde mülkiyet hakkı tanımakta ve bu hakkı devletin garantisi altında bulundurmaktadır (Kınal, 1998: 148).

Hititlerde yönetici atanırken onlara adaleti doğru ve tarafsız yönetmesi, zayıfın karşısında güçlüyü kollamaması, toplumun dul ve yetim gibi korumasız üyelerinin

çıkarlarının güçlü komşular tarafından istismar edilmeden güvenceye alınması sıkı sıkı tembih edilirdi (Bryce, 2003: 54).

Hititlerde adalet, zenginliğe ve statüye bakılmaksızın, herkese eşit dağıtılmalıdır ve toplumun bütün üyelerinin adaletsiz olduklarına inandıkları her kararın temyizi için krala başvurma hakkı vardır. Kralın nihai kararını umursamamaya karşı uygulanan zalim ceza, pekala, güçlü yerel toprak ağalarını ya da kendilerine karşı verilen bir kararı umursamayarak buldukları konumu toplumun zayıf ve korumasız üyelerine karşı kötüye kullanmaya devam edecek rüşvetçi yerel görevlileri caydırıcı bir önlem olarak düşünülmüştür (Bryce, 2003: 56).

2.6. Ordu

Kral, Hitit ordusunun başkomutanıdır, büyük seferlerde askerlerini bizzat yönetmektedir. İlkbahar ve sonbaharın sonu arasında kalan yılın önemli bir bölümünü düşmanlarıyla savaşmak için sarayından uzakta geçirmektedir (Bryce, 2003: 124-125).

Askeri bir devlet olan Hititlerde krala bağlı sürekli bir ordu olmamakla birlikte, her erkek her yıl sefere katılmak zorundaydı. Hitit devletinin ekonomik yapısıyla bağlantılı olan sürekli savaş ve yağma politikası imparatorluğun yıllık işlerinin başında gelmekteydi. Bunun sonucu olarak da zamanla savaş araç gereçleri ve yeni savaş teknikleri geliştirilmiştir (Parmaksızoğlu ve Çağlayan, 1976: 131).

Hitit ordusu piyade ve arabalı askerlerden oluşmaktadır. Mısır kabartmalarında atlılarda resmedilmiştir. Ancak bunlar büyük olasılıkla keşif ve haberleşme için kullanılmıştır. Hitit askeri operasyonlarında küçük bir rol oynamış olması mümkün görünse bile orduda süvari birliklerin varlığına ilişkin açık bir kanıt yoktur (Bryce, 2003: 126).

Piyadeler, kralın özel muhafızları durumunda küçük bir çekirdek kadroya sahiptir. Sınır kaleleri arasında devriye gezmek ve ayaklanmaları bastırmakla sorumlu askerlerden oluşmaktadır. Asker kaydıyla ilgili bilgimiz olmamasına rağmen

zaman zaman orduya ücretli yabancı askerler alındığı bilinmektedir. (Macgween, 2001: 62). Arabalı askerler ise ordunun elit gücünü oluşturmaktadır. Hitit arabalarında iki kişilik mürettebat -bir sürücü birde ok ve yay taşıyan savaşçı- vardır. 1274'deki Kadeş Savaşı'yla bu sayı -Mısır Savaş sahnesi resimlerinde resmedildiği gibi- üçe çıkmıştır. Arabadaki üçüncü kişi okçuyu koruyan bir kalkan taşımıştır (Bryce, 2003: 127).

Hitit ordusunun başlıca silahları mızrak ve kalkan ile ok ve yay, iki ağızlı balta, topuz, bir de bellerinde taşıdıkları kamadan ibarettir. Bu Hitit silahlarını kabartmalar üzerindeki tasvirlerden tanıyoruz. Kazılarda da Hitit silahları bulunmuştur. Bu silahlar umumiyetle bronzdan imal edilmiştir (Kınal, 1998: 144).

2.7. Din

Hititlerde çok tanrılı din anlayışı yaygındı. Başkentleri Hattuşaş yakınlarındaki açık hava tapınağında 80 tanrı tasvirine rastlanmıştır. Hititler kendi tanrılarında başka diğer toplulukların tanrılarını da kutsal sayıyorlardı (Şahin, 2002: 32).

Hitit dininde Anadolu kökenli inançların yanında yabancı etkilerde görülmektedir. Hititler ele geçirdikleri ülkelerin tanrılarına hoşgörülü bir şekilde davranmışlardır. Bu yüzden ülkelerine “Bin Tanrı Ülkesi” demişlerdir. Öyle ki dini etkilere göre farklı dillerde ibadetler yapılmaktadır (Bahar, 2009: 235).

Tanrılarını insan biçiminde düşünen Hititler insanların gereksinme duydukları her şeyi tanrılar içinde gerekli görmekteydiler. Efsanevi edebiyatlarının konusu da buradan doğmaktadır. Ölümsüz olan tanrılık düzeyine krallar öldükten sonra erişmektedir. Bu bakımdan bir kralın ölümü “tanrılaştı” diye anlatılmaktadır. Mezopotamya kültürünün etkisinde kalan Hititlerde ölümden sonraki yaşama inanılmamaktadır. Bu bakımdan da mezar yapılarına önem vermedikleri gibi, zengin gereçler konan mezarlarda yoktur (Parmaksızoğlu ve Çağlayan, 1976: 133).

Hititlerde tanrılara kurbanlar kesmek, yiyecek içecek vermek adaklar sunmak dinin gerektirdiği gündelik işlemlerdir. Hitit inancına göre insanlar genellikle

günahkar, tanrılar ise cezalandırıcı idi. insanlar işledikleri günahların kefareti hastalıklarla, felaketlerle ödüyorlardı. Kötülüklerden korunmanın bir yolu da büyü ve sihirdi. Kara büyü olarak nitelendirilen başkalarına kötülük yapmak için kullanılan büyü türü, Hitit yasalarına göre kesinlikle yasaktı. (Yıldırım, 2004: 111).

2.8. Sanat

Tarihte siyasi bir varlık olarak asırlarca yaşamış ve sonradan yıkılmış olan devletlerin meydana getirdikleri medeniyetler hakkında, ancak gelecek nesillere bıraktıkları sanat eserleri sayesinde fikir edinmek mümkün olur. çünkü bir sanat eseri sanatkarın içinde bulunduğu ruh haletini aksettirdiği gibi içinde yaşadığı toplumun kültür seviyesine de işaret eder. Bu nedenle sanat tarihi medeniyetlerin gelişmesinde en önemli faktör olarak dikkate alınmalıdır (Memiş, 2002: 256).

Hitit sanatı tek bir ürünün ya da tek bir uygarlığın ürünü değildir. Hatti, Luvî ve Mezopotamya sanatlarının bir sentezidir. Din ve edebiyat alanında bu birleşimi yaratan Hurri ve Babil gibi etkenlerin saptanabilmesine karşılık, görsel ya da plastik sanatları oluşturan etkenleri birbirinden ayırmaya olanak yoktur. Çünkü bir devlet olarak ortaya çıkmadan önceki evrelerde Hititlerin neyi kendileri yarattıkları, neyi yerli Anadolu sanatından aldıklarını bilemiyoruz. Hititler Anadolu'ya göçerken kendilerine özgü bazı kültür öğelerini de beraberinde getirmiş olmalı. Fakat bu öğeler hangileridir, bu sorun henüz karanlıktır (Yıldırım, 2004: 116).

Hititlerde sanat genellikle Mısır, Sümer ve Babil ülkelerinde görülen düzey niteliğinde değildir. Bununla birlikte Hititler sanat kollarının bazılarında Mısır ve Mezopotamya ile boy ölçüşebilecek durumdadır. Hititler sanatı, politik gücün önemli bir propaganda aracı olarak gördükleri için sanata önem vermişler ve özgün eserler yaratmışlardır. Öyle ki Hitit uygarlığının en başarılı bölümü sanat olmuştur (Akurgal, 1995: 108).

2.9. Devletin Yıkılışı

M.Ö. On ikinci yüzyılın başlarında hanedan başkenti Hattuşaş yanıp kül oldu ve kentin yıkılmasıyla Hitit Anadolu Krallığı aniden sona erdi. Bu son, büyük Yakın Doğu ve anayurt Yunanistan'daki birçok Bronz Çağı krallığının çökmesi ile bağlantılı yaygın ayaklanmalar ortamında gerçekleşti. Bununla birlikte bazı krallar ve uygarlıklar ayaklanmalara karşın çökmedi ve Hitit uygarlık unsurları eski krallığın çevresindeki bölgelerde birkaç yüzyıl boyunca varlığını korumaya devam etti (Bryce, 2003: 24).

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEMİ

3.1. Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilen bir tanımını yapmak güçtür. Bunun nedeni nitel araştırma kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanılmasından ve bu şemsiye altında alabilecek birçok kavramın değişik disiplinlerle yakından ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım, Şimşek, 2011: 39).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Konya ili Bozkır ilçesinde bulunan Kildere Ortaokulu ve Armutlu Ayşe Veli Demiröz Ortaokulu'nda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu iki okuldaki toplam 6. sınıf öğrenci sayısı 17'dir. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 6. Sınıf öğrencilerinin okullara ilişkin bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2.2.1 6. Sınıf öğrencilerinin okullara göre dağılımı

DEĞİŞKENLER	(Frekans) f	(Yüzde) %
Armutlu Ayşe-Veli Demiröz Ortaokulu	5	29.41
Kildere Ortaokulu	12	70.59
Toplam	17	100

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada Kildere Ortaokulu ve Armutlu Ayşe-Veli Demiröz Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin Hitit masalı (Appu ve İki Oğlu) hakkındaki görüşlerini almak için araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Hazırlanan bu formda yer alan sorular için uzman görüşüne başvurulmuştur. Sorular üzerinde önerilen düzeltme ve eklemelerin ardından ortaokul 6. sınıfta öğrenim görmekte olan bir öğrenci ile pilot uygulama yapılmıştır. Soruların öğrencilerin seviyesine ve gelişim özelliklerine uygun olduğu görülmüştür. Daha sonrada anket, çalışma grubuna uygulanmıştır.

Öğrencilere, öncelikle bir ders saati boyunca araştırmacı tarafından geliştirilerek hazırlanan masal anlatılmıştır. Masal üzerine karşılıklı soru cevap yoluyla karşılıklı konuşmalar yapılmıştır. Diğer bir ders saatinde de hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan anket öğrencilere dağıtılmış, öğrencilerin anket formundaki sorulara verdiği cevaplar yazılı olarak alınmıştır. Araştırmanın öğrencilere uygulanması toplam iki ders saati yani 80 dakikadır. Anket formundaki açık uçlu sorular sayesinde, öğrencilerin masal hakkındaki görüşleri sınırlandırılmamış, masala ilişkin tüm duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanmıştır.

Açık uçlu sorulardan oluşturulan anket soruları hazırlanırken oluşturulan sorular Türkçe derslerindeki dinleme anlama veya okuma anlama sorularında olduğu gibi metni anlama, yorumlama ve çözümlmeye yöneliktir. Öğrenciler de sorulan sorularla Hitit masalını anlayıp, yorumlayıp, çözümlyerek değerlendirmişlerdir.

2.4. Verilerin Analizi

Açık uçlu sorulardan oluşan anketler öğrencilere araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmada öğrencilerin görüşleri anket formu ile yazılı olarak alındığı için, verilerin analizinde bir nitel araştırma tekniği olan “betimsel analiz” yöntemi kullanılmıştır.

Betimsel analiz: Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla veriler, önce sistematik ve açık bir şekilde betimlenir. Ardından bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım, Şimşek, 2011:224).

Betimsel analiz dört aşamadan oluşur:

1. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma: veri analizi için araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme veya gözlemlerde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar altında organize edileceği ve sunulacağı belirlenir.

2. Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi: daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunur ve organize edilir.

3. Bulguların tanımlanması: Organize edilen veriler tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir.

4. Bulguların yorumlanması: tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması bu aşamada yapılır (Yıldırım, Şimşek, 2011:224).

Veriler analiz edilirken her bir anket formu 1'den 17'ye kadar Ö1, Ö2 şeklinde numaralandırılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler araştırma soruları dikkate alınarak sunulmuştur. Öğrenciler tarafından verilen cevaplar içerikleri dikkate alınarak çoktan aza doğru frekans ve yüzde (%) hesaplanarak tablo biçiminde verilmiştir.

Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar analiz edilip tablolaştırılırken, öğrenci sayısının az olmasına bağlı olarak cevaplar doğrudan aktarılmış, birbirine yakın anlamlı cevaplar birleştirilmemiştir. Cevapların birleştirilerek yorumlanması tabloların altında araştırmacı tarafından yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın sorularına ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Bu başlık altında araştırmaya katılan ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin, araştırmacı tarafından anlatılan Hitit Masalları (Appu velki Oğlu), masalından sonra dağıtılan açık uçlu sorulardan oluşan ankete vermiş oldukları cevaplar yer almaktadır.

4.1.1. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hitit Masalını Beğenip Beğenmediklerine Dair Bulgular

Tablo 4.1.1. Hitit Masalını beğenip beğenmediğinizi nedenleri ile birlikte yazınız?

Cevaplar	f	%
Beğendim		
İyilik eden iyilik buldu.	6	20,0
Kötü kardeş hatasını anlayınca kardeşi İyi'den özür dilemiş.	3	10,0
Adalet yerini buldu.	2	6,7
Çok iyi buldum.	2	6,7
Geçmişte olan bir masal dinledim	2	6,7
Kardeşler en sonunda anne babasıyla yaşamaya başladı.	2	6,7
Adalet, iyi, kötü kavramları uygun yerde kullanılmış	1	3,3
Hititler konusunu seviyorum,anlıyorum.	1	3,3
Ders çabuk geçti.	1	3,3
Kötü kardeşin adaletsizlik etmesine rağmen İyi kardeşin buna bir dememesi.	1	3,3
İyilik vurgulanmış.	1	3,3
Hitiler ile ilgili bilgi veriyor.	1	3,3
İyilik ve kötülük kavramları işlenmiş.	1	3,3
Macera ve heyecan dolu bir masaldı.	1	3,3
İyilik kavramını anlatmış	1	3,3
Bu dünyada iyilik yapanların kazandığı gibi masalda da iyilik yapanlar kazanmış.	1	3,3
Hitit masalını güzel buldum.	1	3,3
Anlatım şekli sıkıcı değil.	1	3,3
Beğenmedim		
Çünkü ders sıkıcı geçti.	1	3,3
	Toplam	30
		100

* Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.1. de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencilerinin cevaplarına bakılarak elde edilen sonuçlara göre bir öğrenci hariç diğerleri masalı beğenmiştir. Beğenen öğrenciler, beğenme nedenlerini ifade ederken masalın farklı yönlerini göz önünde bulundurarak masala farklı açılardan yaklaşmışlardır.

Masalı beğenme nedenleri arasında en fazla iyilik edenin iyilik bulduğu, adaletin yerini bulduğu ifadeleridir. İyiliğin karşılıksız kalmaması, insana iyilik olarak geri dönmesi öğrencilerde olumlu etki yaratmıştır. Kötü olanın sonunda kaybetmesi iyinin ise kazanması sonucu iyilik duygusunun sağlayacağı kazancı göstermiştir.

Beğenme nedenleri arasında geçmişteki yaşama duyulan merakın bu masal sayesinde giderilmesi vardır. Bundan uzun yıllar önce yaşayan insanlar ve bu insanların yaşamları öğrencilerin ilgilerini çekmiş ve onları heyecanlandırmıştır. Geçmişteki insanları anlatan bu masala duyulan merak dersi de eğlenceli hale getirmiş ve sıkıcılıktan kurtarmıştır.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Beğendim, kötü kardeş hatasını anlayınca kardeşi İyi'den özür dilemiş. (Ö1)
- Masalı çok güzel buldum; çünkü iyilik eden iyilik buldu, kardeşler en sonunda anne babasıyla yaşamaya başladı. (Ö2)
- Beğendim, geçmişte olan bir masal dinledim. Ders çabuk geçti. (Ö5)
- Beğenmedim; çünkü ders sıkıcı geçti. (Ö6)
- Beğendim, kötü kardeşin adaletsizlik etmesine rağmen İyi kardeşin buna bir şey dememesi. Masalın sonunda İyi kardeşin iyilik, Kötü kardeşin kötülük bulması. (Ö9)
- Beğendim; çünkü bize iyilik kavramını anlatmış. İyilik yapan iyilik bulmuş. Bu dünyada iyilik yapanların kazandığı gibi masalda da iyilik yapan kazanmış. (Ö14)
- Beğendim, adalet yerini bulmuş. Kötü kardeş hatasını anlayınca kardeşi İyi'den özür dilemiş. (Ö17)

4.1.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin, Hititler Konusunun Hititlere Ait Bir Masal İle Anlatılmasını Nasıl Bulduklarına Dair Bulgular

Tablo 4.1.2. Hititler konusunun Hititlere ait bir masal ile anlatılmasını nasıl buldunuz?

Görüşler	f	%
Hoşuma gitti. Hititler ile ilgili bilgiler öğrendim.	3	16,0
(İyi buldum) Konuyu daha iyi anladım.	1	5,5
Ders daha zevkli geçti.	1	5,5
Çok etkileyici ve güzel buldum.	1	5,5
İyinin ve kötünün adaletli bir şekilde anlatılmasından dolayı.	1	5,5
Ders keyifli geçti.	1	5,5
Adaletin yerini bulmasından dolayı .	1	5,5
Hititler konusunun masal ile anlatılması Hititlere daha çok ilgimi çekti.	1	5,5
Ders sıkıcı geçmedi.	1	5,5
Kardeşlerin anne ve babaları ölmeden mal paylaşmasına rağmen sonunda anne ve babalarının yanına dönmelerinden dolayı.	1	5,5
Masaldan farklı sonuçlar çıkardığım için.	1	5,5
Geçmişte yaşanan olaylar nasıl oluyor onu öğrendim.	1	5,5
Sıkıcı bir anlatımının olmamasından dolayı.	1	5,5
İyilik edenin iyilik, kötülük edeninde kötülük bulmasından dolayı.	1	5,5
Masalda doğrudan Hititlerin hayatı anlatılmamış.eğer öyle olsa idi ders çok sıkıcı olurdu.	1	5,5
Hoşuma gitmedi Sosyal bilgiler kitabı daha güzel anlatmış.	1	5,5
Toplam	18	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.2. de araştırmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin cevaplarına bakılarak Hititler konusunun bir Hitit masalı ile anlatılması bir öğrenci hariç diğerleri tarafından beğenilmiştir. Öğrencilerin en çok beğendikleri taraf dersin eğlenceli hale gelmiş olmasıdır. Sadece Hititler kimdir, nedir, nasıl yaşarlar? diye kuru bir şekilde anlatılıp geçilseydi çocuklara soyut gelecek ve kafalarında bir şey canlandıramayacaklardı. Masal sayesinde Hititlere ait olan özellikler somut kişiler ve örnekler üzerinden verilince çocukların ilgilerini daha çok çekmiştir.

Dersin sıkıcı geçmeyip eğlenceli ve keyifli geçmesiyle öğrenciler dersi dikkatlerini vererek dinlemişler, böylelikle bilgi edinmeleri artmıştır. Masal da kötünün kaybedip iyinin kazanması, adaletin yerini bulması Hititleri çocukların gözünde beğenilecek bir toplum yapmıştır.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Masal ile anlatılması çok hoşuma gitti. Konuyu daha iyi anladım. Ders daha zevkli geçti. (Ö1)
- Çok iyi buldum ve çok beğendim. Ders masal ile anlatılınca keyifli geçti. (Ö3)
- Hoşuma gitti. Hititler konusunun masal ile anlatılması Hititlere daha çok ilgimi çekti. (Ö5)
- Masal hoşuma gitti. Hititleri daha iyi öğrendim. (Ö7)
- Güzel buldum. Masal hoşuma gitti. Masalda doğrudan Hititlerin tarihi anlatılmamış, eğer öyle anlatılsaydı çok sıkıcı olabilirdi. (Ö16)
- Hoşuma gitti. Kendimi geçmişte hissettim. (Ö17)

4.1.3. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda Hititlerin Genel Özellikleri İle İlgili Neler Öğrendiklerine Dair Bulgular

Tablo 4.1.3. Masalda, Hititlerin genel özellikleri ile ilgili neler öğrendiniz?

Görüşler	f	%
Başkentleri Hattuşaş'tır.	12	20,0
Çivi yazısı ve resim yazısını birlikte kullanmışlardır.	11	18,4
Çok tanrılı bir inanç sistemleri vardır.	10	16,6
Anal adı verilen yıllıklar tutmuşlardır.	8	13,4
Tarım ve hayvancılık yapmışlardır.	8	13,4
Pankuş adı verilen meclisleri vardır.	6	10,0
Anadolu da kurulan ilk merkezi devlettir.	4	6,6
Farklı bir devlettirler.	1	1,6
Toplam	60	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.3. de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencilerinin cevaplarına bakılarak öğrencilerin Hititlerin genel özelliklerini öğrendiklerini görmekteyiz. Bu da bize masalın sadece öğrencilerin hoşuna giden bir masal olarak kalmadığını içinde Hititlerin genel özellikleri de geçtiği için konunun vermesi gereken kazanımı da verdiğini göstermektedir. Sosyal Bilgiler ders programında Hititler ile ilgili doğrudan bir kazanım yoktur. Hititler konusunun da içinde geçtiği “uygarlıkların beşiği” konusunun kazanımının kazanıldığını görmekteyiz. Bu kazanım Anadolu ve Mezopotamya da yaşamış ilk uygarlıkların yerleşme ve ekonomik faaliyetleri ile sosyal yapıları arasındaki etkileşimi fark eder, şeklindedir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Çok tanrılı bir inanç sistemleri var, başkentleri Hattuşaş, Pankuş adı verilen meclisleri var, tarım ve hayvancılık yapıyorlar, Anadolu'da kurulan ilk merkezi devlet, resim yazısını ve çivi yazısını bir arada kullanmışlar, Anal adı verilen yıllıkları yazmışlar. (Ö4)

- Başkentleri Hattuşaş'mış, Anadolu'da kurulan ilk merkezi devletmiş, tarım ve hayvancılık yaparlarmış, Pankuş adı verilen meclisleri varmış. (Ö8)
- Anadolu'daki ilk büyük merkezi devlet olduğunu, Anal adı verilen yıllıkları olduğunu, çivi yazısı ve resim yazısını birlikte kullandıklarını, Pankuş adı verilen meclislerinin olduğunu. (Ö9)
- Çok tanrılı bir inanç sistemleri var, başkentleri Hattuşaş, tarım ve hayvancılıkta iyilerdir. (Ö12)
- Başkentlerinin Hattuşaş olduğunu, çivi ve resim yazısını birlikte kullandıklarını, Pankuş adı verilen meclislerinin olduğunu, tarım ve hayvancılık yaptıklarını, Anal adı verilen yıllıklar yazdıklarını öğrendim. (Ö15)

4.1.4. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hitit Masalından Sonra Hititler Karşı Bir Meraklarının Olup Olmadığına Dair Bulgular

Tablo 4.1.4. Hititler masalından sonra Hititler konusuna karşı bir merakınız oldu mu? (Örneğin Hititler ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmak ister misiniz ya da Hititler ile ilgili bir belgesel izlemek ister misiniz?)

Görüşler	f	%
Evet oldu Hititler ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olmak isterim	9	29,0
Hititler ile ilgili belgesel izlemek isterim	5	16,1
Hititlerin yemeklerini merak ettim	3	9,7
Hititler ile ilgili film izlemek isterim	2	6,5
O zamanlar nasıl yaşanırdı onu öğrenmek isterim	2	6,5
Hititlerin günlük hayatta neler yaptıklarını merak ettim.	2	6,5
Hititlerin evlerini merak ettim.	2	6,5
Hititler ile ilgili hikayeler okumak isterim.	1	3,2
Yiyeceklerini nasıl bulduklarını öğrenmek isterim.	1	3,2
İnsanlar çocuklarına İyi ve Kötü ismini koyarlarsa diğer insanlar çocuklarına ne isim koymuşlar bunu öğrenmek isterim	1	3,2
Hititlerin nasıl savaştıklarını merak ettim.	1	3,2
Hititlerin çocuklarını ve kıyafetlerini merak ettim.	1	3,2
İstemem. Çünkü Hititleri merak etmiyorum	1	3,2
Toplam	31	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.4. de araştırmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin vermiş olduğu cevaplara bakılarak bu masaldan sonra öğrencilerin Hititler konusuna karşı meraklarının oluştuğu görülmektedir. İnsanı öğrenmeye yönelten en önemli güdü merak güdüsüdür. Herhangi bir konu hakkında öğrencide merak uyandırıldığında o konunun öğretilmesi hem kolay hem de konu ile ilgili öğrenilenler uzun süre akılda kalıcı olmaktadır.

Masal, öğrencilerde Hititlere karşı merak uyandırmıştır. Hititlerin yaşam biçimini tüm ayrıntılarıyla öğrenmek istemişlerdir. Buradan yola çıkarak bir toplumun yaşam tarzını oluşturan yemekleri, yaşadıkları evleri, yaptıkları işleri, savaşta kullandıkları araç gereçleri, kıyafetlerini merak etmişlerdir. Masalda çocuklara konulan isimlerden (İyi, Kötü) yola çıkarak çocuklarına ne isim verdiklerini öğrenmek istemişlerdir.

Tüm bunları öğrenmek için de Hititler ile ilgili belgesel ve film izlemek, hikaye okumak gibi yöntemler kullanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Evet oldu. Daha fazla bilgiye sahip olmak isterim. O zamanlar nasıl yaşanırdı onu öğrenmek isterim. (Ö3)
- Film, belgesel izlemek isterim. Merakım arttı. Hitit yemeklerini merak ettim. Daha fazla bilgiye sahip olmak isterim. (Ö7)
- Evet oldu. Hititler ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmak isterim. Hititler ile ilgili hikayeler okumak isterim. (Ö9)
- Hititlere karşı merakım şimdi daha çok arttı. Çünkü bir insan çocuğuna İyi ve Kötü isimleri koyarsa, diğer insanlar çocuklarına ne ismi koymuşlar bunu öğrenmek isterim. Çok ilgimi çekti. (Ö13)
- Evet isterim; çünkü Hititlerin nasıl savaştıklarını ve evlerini merak ediyorum.(Ö15)
- Evet isterim. Çocuklarını ve evlerini merak ettim. (Ö16)
- İsterim; çünkü merakım arttı. Belgesel izleyerek günlük yaşamlarını ve yemeklerini görebilirim.(Ö17)

4.1.5. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Hititler Konusunun Bir Hitit Masalıyla İşlenmesinden Sonra Derslerinizde Bazı Konuların Masal İle Anlatılmasını İsteyip İstemediklerine Dair Bulgular

Tablo 4.1. 5. Hititler konusunun bir Hitit masalıyla işlenmesinden sonra derslerinizde bazı konularınızın masal ile anlatılmasını ister isiniz?

Görüşler	f	%
Evet isterim		
Konuyu daha iyi anladım.	8	20,0
Dersi sıkılmadan dinledim.	5	12,5
Ders eğlenceli oluyor.	5	12,5
Ders daha hızlı geçti.	4	10,0
Konu aklımda daha kalıcı oldu.	4	10,0
Ders hakkında farklı bilgiler öğreniriz.	3	7,5
Tarih ile ilgili bilgi veriyor.	3	7,5
Dersi daha iyi dinledim.	2	7,5
Masal derse heyecan ve merak katıyor	2	7,5
Konular hakkında duygularımız da farklı oluyor.	1	2,5
Ders daha zevkli oluyor.	1	2,5
Konu ilgimi daha çok çekiyor.	1	2,5
Hayır istemem Çünkü konuya dikkatimi veremedim.	1	2,5
Toplam	40	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.5. de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencilerinin cevaplarına bakılarak öğrencilerin derslerinde bazı konuların masal ile anlatılmasını bir öğrenci dışında diğerleri “isterim” ifadesi ile cevaplamışlardır. Masalların öğrencilere dinleme ve yorumlama becerilerinin kazandırılmasında güdüleyici etkisi bulunmaktadır. Masallar sayesinde, öğrenciler duygu dünyalarını ve hayal güçlerini zenginleştirme imkanı bulurlar. Hitit masalı öğrencilerin konuyu öğrenmesinde güdüleyici olmuş,

öğrenciler konuyu daha iyi anladıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca masalın onlarda farklı duygular uyandırdığına dair cevaplar da vermişlerdir.

Dersin masal ile anlatılınca daha eğlenceli geçtiğini, sıkıcı olmadığını belirtmişlerdir. Ders eğlenceli geçince de konu daha çok ilgilerini çekmiş, konuyu daha dikkatli dinlemişlerdir. Masal ile anlatılan derste öğrenci geçmişteki yaşamdan bilgiler de öğrenme imkanı bulmuştur. Masal ile işlenen derste farklı bilgiler de öğrendiklerini, derse ve konuya karşı farklı duygular da geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Soruya hayır istemem yanıtını veren öğrenci ise konu masal ile işlenince konuya dikkatini veremediğini söylemiştir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Evet, derslerimizde bazı konularımızın masal ile anlatılmasını isterim. Çünkü konu hakkında farklı bilgiler öğreniyoruz, duygularımız da farklı oluyor. (Ö2)
- Evet isterim; çünkü ders daha hızlı ve eğlenceli geçti. Konuyu daha iyi anladım. (Ö5)
- İstemem; çünkü konuya dikkatimi veremedim.(Ö6)
- Evet işlenmesini isterim. Masal ile ders işleyerek daha çok konu hakkında bilgi sahibi olabiliriz. (Ö10)
- İyi olur. Masal derse merak ve heyecan katıyor. Dersi herkesin dinlemesini sağlıyor. (Ö12)
- Evet isterim. Hem çok eğlenceli oluyor hem de yeni şeyler öğreniyoruz. (Ö14)
- Evet isterim. Sıkılmadan merak ederek heyecanla dinledik. (Ö16)

4.1.6. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Masalda En Çok İlgilerini Çeken Ya Da Hiç Hoşlarına Gitmeyen Durum Ya Da Olay İle İlgili Bulgular

Tablo 4.1.6. Masalda en çok ilginizi çeken ya da hiç hoşunuza gitmeyen durum ya da olay nedir.

Görüşler	f	%
İlgimi çeken ,Çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesi	4	11,2
Appu'nun dileğinin gerçekleşmesi	2	5,6
Güneş Tanrısının adaletsizliklere karşı adaletli olması	2	5,6
Tanrıların konuşması.	1	2,7
İki kardeşin en sonunda ailelerin yanında yaşamaya başlaması.	1	2,7
Appu'nun Güneş Tanrısı ile konuşması.	1	2,7
Çocuğa İyi isminin verilmesi.	1	2,7
İyi çocuğun büyüyünce iyi Kötü çocuğun büyüyünce kötü olması.	1	2,7
Kötü kardeşin sonunda doğru olanı yapması	1	2,7
Kötü kardeşin iyi sığırı alıp kardeşi İyi'ye kötü sığırı vermesine karşı kötü kardeşin sığırının ölmesi, İyi kardeşinde sığırının iyileşmesi	1	2,7
Kardeşlerin sonunda birleşmesi ve mutlu sonla bitmesi	1	2,7
Appu'nun tanrı ile konuşarak ondan bir erkek çocuk istemesi	1	2,7
Kötü kardeşin sığırının ölmesi İyi kardeşin sığırının iyileşmesi	1	2,7
hoşuma gitmeyen Çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesi	4	11,2
Anne ve baba ölmeden mal paylaşımının yapılması	4	11,2
Kötü isimli kardeşin mal paylaşımında adaletsizlik yapması	3	8,3
Çocuğa kötü isminin verilmesi.	2	5,6
Adaletsizliğin olması.	2	5,6
İki kardeşin ayrı yaşamaması.	1	2,7
Eşit bir şekilde mal dağılımının yapılmaması.	1	2,7
Kötü kardeşim iyi sığırı alması, kardeşi İyi'ye hastalıklı sığırın vermesi	1	2,7
Toplam	36	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.6’de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencilerinin cevaplarına bakılarak, onların en çok hoşlarına giden ya da hiç hoşlarına gitmeyen olay ve durumlara ait bulgulara yer verilmiştir. Soruya verilen cevaplarda en dikkat çekici durum öğrencilerin en çok ilgilerini çeken ve hoşuna gitmeyen durum ya da olaya “çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesidir” cevabı olmuştur. Yani öğrencilerin bazılarının hoşuna giden bir olay bazılarının hiç hoşuna gitmemiştir. İlgilerini çekip hoşlarına giden durumlar arasında Appu’nun dileğinin gerçekleşmesi, kardeşlerin sonunda birleşmesi, masalın mutlu sonla bitmesi vb gelmektedir. Öğrencilerin hoşuna gitmeyen durumlar arasında da anne baba ölmeden mal paylaşımının yapılması, mal paylaşımında adaletsizliğin olması vb gelmektedir. Öğrenciler iyiliğin olduğu bölümleri çok beğenmişler, kötülüğün olduğu, adaletsizliğin olduğu bölümler hiç hoşlarına gitmemiştir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- En çok ilgimi çeken tanrıların konuşması, çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesi. (Ö1)
- Hoşuma giden Appu’nun dileğinin gerçekleşmesi, iki kardeşin en sonunda ailelerinin yanında yaşamaya başlaması; hoşuma gitmeyen, çocuğa Kötü isminin verilmesi, iki kardeşin ayrı yaşaması, anne-baba ölmeden mal paylaşımı yapmaları. (Ö4)
- İlgimi çeken, çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesi, İyi’nin büyüyünce iyi Kötü’nün büyüyünce kötü olması; hoşuma gitmeyen ise çocukların anne-baba ölmeden mal paylaşımı yapmaları. (Ö7)
- Hoşuma giden, kardeşlerin sonunda birleşmesi ve mutlu sonla bitmesi; hoşuma gitmeyen ise adaletsizliğin olması ve eşit bir şekilde mal dağılımının yapılmaması. (Ö10)
- En çok ilgimi çeken Appu’nun tanrı ile konuşup ondan bir erkek çocuk istemesi, çocuklarına İyi ve Kötü ismini koyması; hoşuma gitmeyen adaletsizlik yapılması.(Ö11)
- En çok hoşuma giden Güneş Tanrısının Kötü kardeşin yaptığı haksızlığı düzeltmesi; hoşuma gitmeyen, çocuklara İyi ve Kötü isminin verilmesi(Ö16)

4.1.7. Altıncı sınıf öğrencilerinin, Hititlerin Masalları İle Günümüzde Okuduğunuz Masallar Arasındaki Farklılık Ve Benzerliklere Dair Bulgular

Tablo 4.1.7. Hititlerin masalları ile günümüzde sizin okuduğunuz masallar arasındaki farklılık ve benzerlikler nelerdir?

Görüşler	f	%
Farklılıklar Hitit masalının tablet üzerine yazılması.	3	8,3
Bir farklılık yok.	2	5,5
Bu masal tablete yazılmış, günümüzdeki masallar bilgisayara yazılıyor.	1	2,7
Hitit masalları şimdiki masallarımızdan farklı ve ilginç.	1	2,7
Şimdiki masallarda tanrı ile görüşülmez ve tanrının söyledikleri duyulmaz.	1	2,7
Hitit masalı tablete yazılmış, şimdiki masallar kağıda yazılıyor	1	2,7
Masalların yazıldıkları dil farklı.	1	2,7
Şimdiki masallarda Güneş Tanrısı diye bir şey yok.	1	2,7
Hitit masalında birden çok, şimdiki masallarda tek tanrının olması.	1	2,7
Günümüz masalları teknolojiden bahsediyor, Hitit masallarında teknolojiden bahsedilmemesi.	1	2,7
Konularının farklı olması.	1	2,7
Hitit masallarında çok tuhaf isimler koymuşlar.	1	2,7
Hitit masalı maceralı ve hareketli.	1	2,7
Hitit masalı daha güzel.	1	2,7
Benzerlikleri Her iki masalda da iyilerin kazanması.	6	16,5
Her iki masalında mutlu sonla bitmesi.	4	11,1
Her ikisinde de olağanüstü olayların olması.	3	8,3
Her iki masalda da iyinin kazanması, kötülerin kaybetmesi.	2	5,5
Her iki masalında sürükleyici olması.	1	2,7
Her iki masalda da tanrıya tapılması.	1	2,7
Her iki masalda da bir olay oluyor.	1	2,7
Her iki masaldaki kişilerinde dertlerinin sıkıntılarının olması.	1	2,7
Toplam	36	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.7. de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencileri bu soruda Hitit Masalı ile günümüzdeki masallar arasındaki benzerlikler ve farklılıkların neler olduğunu ifade etmişlerdir. Günümüzdeki masallar ile Hitit masalı arasındaki en önemli farklılık Hitit masalının tablet üzerine çivi yazısı ile yazılmasıdır. Öğrenciler bu farklılıktan başka, masalların yazıldıkları dillerin farklı olduğunu, günümüz masallarının teknolojiden bahsetmesini ve günümüz masallarının kağıda yazıldığını , Hitit masalında tanrı kavramının daha fazla geçtiğini ifade etmişlerdir.

Benzerlik olarak her iki masalda da iyilerin kazanması, mutlu son ile bitmesi, olağanüstü olayların olması, sürükleyici olması, her masalda geçen kişilerin dertlerinin sıkıntılarının olması gibi ifadeler söylemişlerdir. Bu cevaplar da bize günümüzdeki masallar ile Hitit masalı arasındaki benzerlikleri göstermektedir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- Bu masal tablete yazılmış, günümüzdeki masallar bilgisayarda yazılıyor.(Ö1)
- Benzerlikler, her ikisinde de iyilerin kazanması; farklılıklar, bu masalın tablet üzerine yazılması. (Ö5)
- Benzerlik, her masalda iyilerin kazanması; farklılık Hitit Masallarının kil tablete yazılması günümüzdeki masalların kağıt üzerine yazılıyor olması. Bir de yazıldıkları dil farklıdır. (Ö7)
- Farklılık, şimdiki masalarda Güneş Tanrısı diye bir tanrının olmaması; benzerlik ise masaldaki kişilerin bir dertlerinin sıkıntılarının olması. (Ö9)
- Farklılık günümüz masalları teknolojiden bahseder. Hitit Masallarında teknoloji yok. Benzerlik mutlu son ile bitmeleri. (Ö11)
- Benzerlik olağanüstü olayların olması; farklılık konuların farklı olması. (Ö12)
- Benzerlik her iki masalda da bir olay oluyor, hep iyiler kazanıyor. Farklılık yok. (Ö14)

4.1.8. Masalın Sonunda Öğrencilere Verilmek İstenen Mesaja Dair Bulgular

Tablo 4.5.8. Bu masalın sonunda bize verilmek istenen mesaj nedir?

Görüşler	f	%
İyilik düşünen iyilik, kötülük düşünen kötülük bulur.	5	18,6
İyilerin kazanması, kötülerin kaybetmesi.	4	14,8
Her zaman adaletli olmalıyız.	4	14,8
Adalet yerini bulur.	4	14,8
İyilik yapan kazanır.	2	7,4
Adalet ve iyilik.	2	7,4
Kötüye doğru değil iyiye doğru gitmeliyiz.	1	3,7
İyiye iyi olur, kötüye kötü olur.	1	3,7
Adaletsizlik yaparsak, bizimde başımıza adaletsizlik gelir.	1	3,7
Adaletli davranmanın iyi olduğu.	1	3,7
Kötülüklerden uzak durmak.	1	3,7
Ne olursa olsun adaletsizlik yapıp kötü düşünmemeliyiz.	1	3,7
Toplam	27	100

*Bir kişi birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 4.1.8. de araştırmaya katılan 6. Sınıf öğrencileri bu soruda masalın vermek istediği mesajı ifade etmişlerdir. Hitit masalının bize vermek istediği sonuç adaletin er-geç yerini bulacağı ve iyilerin her zaman kazanacağı kötülerin ise kaybedeceği'dir. İyi olanın iyilik, kötü olanın da hep kaybedip kötülük bulacağıdır.

Öğrenciler iyilik ve adalet değerlerini içine alan cevaplar vermişlerdir. Öğrenci cevaplarına bakıldığında masalın vermek istediği mesajı anladıkları görülmüştür. Öğrenciler cevaplarında iyinin her zaman kazanacağını, kötünün her zaman kaybedeceği adaletin er geç yerini bulacağı sonucunu çıkarmışlardır. Zaten, bu sonuç masalın bize vermek istediği sonuçtur.

Masalların sonunda iyiler iyilik bulur, kötüler cezasını çeker. Böylece mutlu sona ulaşılır. Bazı masalların sonunda da beklenen bu sonun tersine kötülerin

affedildiği de olur. Çünkü kötüyü veya suçluyu yok etmek yararsız ve kolaycı bir çözümdür. Asıl güç olan onu yeniden kazanmaktır. Hitit masalının sonunda da iyi olan kazanmış, kötü olan da yaptığı yanlışın farkına varıp iyiden özür dilemiştir. iyi olan da kötünün hatasını anlamasına sevinmiş kardeşler arasındaki sorun çözülmüş ve masal mutlu sonla bitmiştir.

Öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine şu ifadeler örnek verilebilir.

- İyinin kazanması, kötünün kaybetmesi. (Ö2)
- İyilik düşünen iyilik, kötülük düşünen kötülük bulmuş. Adalet yerini bulmuş.(Ö4)
- Her zaman adaletli olmalıyız. İyiler kazanır, kötüler kaybeder. (Ö5)
- İyiler kazanmış, kötüler kaybetmiş. (Ö6)
- İyilik eden iyilik, kötülük eden kötülük bulur, adaletli davranmalıyız.(Ö9)
- İyilik yapan kazanır.(Ö11)
- Ne olursa olsun adaletsizlik yapmamalıyız. Adalet ve iyilik. (Ö16)
- İyiler kazanır, kötüler kaybeder. (Ö17)

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırma ile elde edilen bulgular doğrultusunda varılan sonuçlar tartışılmış ve sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırma da öğrencilerin sorulara verdiği cevaplar incelendiğinde masal öğrencilere sadece bilişsel özellikleri kazandırmakla kalmamış iyi ve kötünün karşılaştırmasının yapılması ve adalet kavramından bahsedilmesiyle duyuşsal farkındalık da yaratmıştır. Öztürk ve Otluoğlu(2002) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yazılı Edebiyat Ürünlerini Ders Aracı Olarak Kullanmanın Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi” isimli çalışmasında Sosyal Bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerinin ders aracı olarak kullanılmasının duyuşsal davranış özelliklerini kazanmanın anlamlı derecede arttığı söylemiştir. Sosyal Bilgiler öğretiminde öğrenciler klasik öğretim yöntemine göre; hoşlanma farkına varma, ilgi çekme, istek duyma kendini daha rahat hissetme, kişiliğine katma, anlama/anlatma, hatırlama, zihinde canlandırabilme, öğrendikleri ile bağ kurma gibi duyuşsal davranış özelliklerini ve bilişsel yeterlilikler bakımından kendilerini daha da yetkinleşmiş görmektedir. Bu sonuçlar araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Öğrenciler Hititler konusu Hitit masalı ile anlatıldıktan sonra derslerde bazı konuların masal ile anlatılmasını istemişlerdir. Bir edebi ürün olan masal ile işlenen derste konuyu daha iyi anladıklarını, konu ile ilgili farklı bilgiler öğrendiklerini, dersi sıkılmadan dinlediklerini, konunun akıllarında daha kalıcı olduğunu ve dersin eğlenceli geçtiğini söylemişlerdir.

Mertol(2009) Edebi ürünlerin öğrenme- öğretme sürecinde etkin olarak kullanılması gerektiği ifade etmiştir. Oruç (2009) “Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitaplarında Edebi Ürünler” adlı çalışmasında edebi ürünlerin öğrenciler için bilişsel ve duyuşsal yararlılıklar sağladığını, öğrenme ortamında etkili ve uygun kullanıldığında öğrencilerin bir çok yönden gelişmesine yardım ettiğini, eğitimde güçlü araçlar olduğunu ve sınıflarda öğrenme öğretme yöntemini daha etkili hale

getirmek için kullanılabilir olduğunu söylemiştir. Bu sonuçlar ile öğrencilerin cevapları birbirlerini tamamlar niteliktedir.

Öğrenciler, masalı dinlerken sadece masalı dinlemekle kalmamışlar. 6. Sınıf seviyesine verilmesi gereken Hititlerin genel özelliklerini de öğrenmişlerdir. Hititlerin, başkentini, çivi ve resim yazısını birlikte kullandıklarını, çok tanrılı bir inanç sistemlerinin olduğunu, anal adı verilen yıllıklar tuttıklarını vb gibi genel özelliklerini de öğrenmişlerdir.

Tekgöz(2005) ve Top(2009) Edebî ürünlerin kullanımının öğrencilerin akademik başarısı üzerinde olumlu etki ettiği aynı zamanda öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmacının yapmış olduğu “Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde İlkçağ Tarihi Konularından Hititler Konusunun Öğretilmesinde Hitit Masallarının Kullanılmasının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” ile ilgili çalışmada başarı sonucuna bakılmamış, öğrenci görüşleri değerlendirilmiştir. Ama öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara bakılınca başarı üzerinde ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında olumlu etki yaratacağı görülmektedir.

Öğrenciler, günümüzdeki masallar ile Hitit masalı arasındaki benzerlik ve farklılıkları iyi bir şekilde karşılaştırmışlardır. Hitit masalının tabletlere yazıldığı, günümüzdeki masalların ise bilgisayarda yazıldığı gözlerinden kaçmamıştır. Tablet üzerine yazılan bir masal onların daha fazla ilgisini çekmiştir. Masalların genel özelliklerinden olan olağanüstü olayların olması, sonunda iyilerin kazanması durumunun her iki masalda da benzerlik gösterdiğini ifade etmişlerdir. Geçmişteki bir masal ile günümüzdeki masalı karşılaştıran öğrenciler farklı zaman ve mekanlarda yaşanmış olayları karşılaştırıp değerlendirmişlerdir.

Çencen,(2011)'e göre edebi ürünler, öğrencilerin kendi zaman ve yaşam şartlarının çok dışında bir hayatı anlatmaktadır. Öğrenciler geçmiş ve şimdi arasında bağlantılar kurma, zaman içindeki gelişimlerini görmek için konuları takip etme, kendi dünyalarını şartlar içinde görmeye başlama ve geçmişin şimdiki şekillendirmeye ne kadar yardımcı olduğunu anlama konularında edebi ürünlerden

yardım almaktadırlar. Böylece öğrenci farklı zaman-mekânlarda yaşanmış olayları daha iyi anlamlandırıp ve tarihi olayların arka plânlarını öğrenerek çok yönlü düşünme ve değerlendirme imkânına sahip olacaktır.

Öğrenciler “Bu masaldan çıkarılmak istenen sonuç nedir?” sorusuna verdikleri cevaplara bakınca masalda verilmek istenen mesajı anladıkları görülmektedir. Masalda günümüzde üzerinde durulan değerlerimizden adaletli olma ve iyilik değeri üzerinde durulmuştur. İyilerin her zaman kazanacağı da belirtilmiştir. Öğrencilerde bu soruya verdikleri yanıtlarda masalın vermek istediği mesajın iyi olmak ve adaletli olmak olduğuna dair mesajlar yazmışlardır.

Demir(2006) “Konya İli Cihanbeyli İlçesi’nde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada Masallarda, iyi-kötü bir arada verilerek çocuğun kıyas yapmasının sağlanması, çocuğu düşünmeye ve olumlu sonuç çıkarmaya yönlendirmesi ve masalların büyük kısmında kötülerin cezalandırılması iyilerin mükâfatlandırılması gibi sonuçlara ulaşmıştır. Karatay(2007) “Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi” isimli çalışmada da, Masallarda dürüst-sahtekâr, mert-namert, cesur-korkak, akıllı-aptal, adil-zalim, tembel-çalışkan insan tipleri karşı karşıya gelir. Bu iyi ve kötü karakterler aracılığıyla örnek alınacak ya da sakınılacak davranış biçimleri tanıtılır. Masalın sonunda daima iyiyi temsil eden kahraman kazanır; kötüyü temsil eden karakterler cezalandırılır. Masal, bir yandan çocukların düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirirken bir yandan da onların kazanması gereken iyilik, dürüstlük, çalışkanlık ve yardım severlik gibi erdemlerin olaylar içinde edinimini sağladığını vurgulamıştır. Nitekim Hitit Masalının sonunda da iyi olan kazanmış, kötü olan karakter ise hatasını anlamıştır. Bu sonuçlar yapılan araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Sosyal bilgiler derslerinde edebi ürünlerden masal kullanımını istenilen düzeyde değildir. Kaymakçı(2013) “Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Sözlü ve Yazılı Edebi Türlerinin Kullanım Durumu” isimli çalışmada Sosyal Bilgiler ders kitaplarında edebi ürünlerden masallara az oranda yer verildiği belirtmiştir.

Sonuç olarak tablet üzerine yazılan Hitit masalının geliştirilmiş halini öğrenciler beğenmişler ve masal öğrencilerin çok hoşlarına gitmiştir. Geliştirilen bu masal Hititler konusunun işlenmesinde hem konunun daha zevkli işlenmesini sağlamış hem de öğrencilerin konuya ilgisini daha çok çekmiştir. Hitit masalı ile anlatılan Hititler konusu sadece bilgi olarak kalmamış, Hititler hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak istemişlerdir. Hititlerin çocuklarına verdikleri isimler, evlerini, kıyafetlerini, vb merak etmişlerdir. Hititler ile ilgili belgesel, film izlemek istediklerini ve hikayeler okumak istediklerini ifade etmişlerdir. Masal ile anlatılan derste ğrenci dersi pasif bir şekilde dinlemekle kalmamış, dersi sonuna kadar aktif olmuştur. Bu sonuca dayalı olarak su öneriler geliştirilmiştir.

- 6. Sınıf Sosyal Bilgiler ders veya çalışma kitaplarında Hititler konusunda Hitit masalına yer verilebilir.
- Hititler konusunun dışında Sosyal bilgiler dersinde farklı konuların ğretiminde de masallar kullanılabilir.
- Sosyal Bilgiler dersinin yanı sıra diğer derslerde masal kullanımıyla ilgili nicel ya da nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Alp, Sedat(2001). Hitit Çağında Anadolu (1. Baskı). Ankara: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu.

Akarsu, Babür M.(2008). M.Ö. III.-II. Binde Mezopotamya ve Anadolu'da Deniz Ticareti ve Gemicilik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Akdağ, Hakan(2009). Sosyal Bilgilerin Tanımı, Amacı, Önemi ve Türkiye'deki Yeri. (Editör: Refik Turan, Ali Murat Sümbül, Hakan Akdağ). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar-1. Ankara: Pegem Akademi, 1-24.

Akurgal, Ekrem(1995). Anadolu Uygarlıkları(5. Baskı). İstanbul: Net Turistik Yayınlar Sanayi ve Ticaret A. Ş.

Bahar, Hasan(2009). Eskiçağ Uygarlıkları(1. Baskı). Konya: Me-sa Yayınları.

Bryce, Trevor(2003). Hitit Dünyasında Yaşam ve Toplum(Çeviren: Müfit Günay). Ankara. Dost Yayınevi.

Çencen, N.(2011). "11. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Tarih Öğretmenlerinin "Edebi Ürün" Kullanımına İlişkin Görüşleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Ankara.

Demir, Gülter(2006). Konya İli Çihanbeyli İlçesinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demir, Selçuk B. ve Akengin, Hamza(2011). Hikayelerle Sosyal Bilgiler Öğretimi(1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, Ahmet(2003). Sosyal Bilgiler Öğretimi. (Editör: Cemil Öztürk, Dursun Dilek). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 15-46.

Elçin, Şükrü(1981). Halk Edebiyatına Giriş(1. Baskı). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Güngördü, Ersin(2001). İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi(1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Gülyüz, Hasan(2003). Yaratıcı Çocuk Edebiyatı(2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kantarcıoğlu, Selçuk(1991). Eğitimde Masalın Yeri. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Karatay, Halit(2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 5(3), 463-475.

Karauğuz, Güngör(2001). Hitit Mitolojisi(1. Basım). Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Karagözoğlu, A. Galip(1966). İlkokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi(1. Baskı). Ankara: Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu Yayınları.

Kaymakçı, Selahattin(2013). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Sözlü ve Yazılı Edebi Türlerin Kullanım Durumu. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 230-255.

Kınal, Füzuran(1998). Eski Anadolu Tarihi(4. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Köstüklü, Nuri(2006). Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi(4. Baskı). Konya: Sebat Ofset Matbaacılık.

MEB, (2005), İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Programı ve Kılavuzu Taslak Basım, Ankara: MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.

MEB. (2014). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6 Ders Kitabı(4. Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.

MEB. (2014). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6 Öğrenci Çalışma Kitabı(4. Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.

Memiş, Ekrem(2009). Eskiçağ Türkiye Tarihi (En Eski Devirlerden Pers İstilasına Kadar)(8. Baskı). Konya: Çizgi Kitapevi.

Memiş, Ekrem(2002). Genel Tarih(3. Baskı). Konya: Tablet Yayınları.

Mertol, Hüseyin(2009). Sosyal Bilgiler Derslerinde Çocuk Edebiyatı Ürünlerinden Yararlanma Mustafa Ruhi Şirin Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Öztürk, Cemil, Keskin, Sevgi C. ve Otluoğlu, Rahmi(2012). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller(5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Oruç, Şahin (2009). Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitaplarında Edebi Ürünler. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13 (2), 9-24.

Öztürk, Cemil ve Otluoğlu, Rahmi(2002). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yazılı Edebiyat Ürünlerini Ders Aracı Olarak Kullanmanın Duyuşsal Davranış Özelliklerini Kazanmaya Etkisi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15, 173-182.

Parmaksızoğlu, İsmet ve Çağlayan, Yaşar(1976). Genel Tarih-1 Eski Çağlar ve Türk Tarihini İlk Dönemleri(1. Baskı). Ankara: Funda Yayınları.

Safran, Mustafa(2008). Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış(Editör: Bayram Tay, Adem Öcal). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi, 1-19.

Sakaoğlu, Saim(2007). Masal Araştırmaları(3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Sevin, Veli(2003). Anadolu Arkeolojisi(3. Basım). İstanbul: Der Yayınları.

Sönmez, Veysel(1998). Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, Muhammet(2002). Uygarlık Tarihi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şimşek, Tacettin(2005). Çocuk Edebiyatı(3. Baskı). Konya: Suna Yayınları.

Tekgöz, Mehmet(2005). İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Edebiyat Temelli Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Kalıcılığına Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Thomsen, George(2007). Eski Yunan Toplumunu Üstüne İncelemeler(Çeviren: Celal Üster). İstanbul: Homer Kitapevi ve Yayıncılık Ltd. Şti.

Top, Mustafa(2009). İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yalçın, Alemdar ve Aytaç, Gıyasettin(2005). Çocuk Edebiyatı(3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Yavuz, Muhsine Helimoğlu(2009). Masallar ve Eğitimsel İşlevleri(4. Baskı). İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Yazıcı, Hakkı ve Koca, M. Kürşat(2008). Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı (Editör: Bayram Tay, Adem Öcal). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi, 21-36.

Yıldırım, Ali ve Şimşek Hasan(2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri(8. Baskı). Ankara: Sözkese Matbaacılık.

Yıldırım, Munise(2012).Kısa Anlatı Türleri ve Öğretimi(1. Baskı). Konya: Çizgi Kitapevi.

Yıldırım, Recep(2004). Uygarlık Tarihine Giriş İlkçağ Tarihi ve Uygarlıkları(2. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

EKLER

EK-1: HİTİT MASALI(APPU VE İKİ OĞLU) (ORİJİNAL METNİ)*Appu ve İki Oğlu***CTH 360**

1. A. KUB XXIV 8+KUB XXXVI 60
 B. KBo VII 18(+?)KUB XXXVI 59(+?)KBo XIX 101
 C. KBo XXVI 84 (+?)KBo 19 108
 D. KBo XIX 106
 E. KUB XLIII 70a
 F. KUB XLIII 70b (+)KBo XIX 107(+?)Bo 7376
 G. KBo XIX 102+KBo XXVI 85(+)*ABoT* 48
2. KBo XXVI 86
3. KBo XIX 100
4. KBo XIX 100
5. KBo XXVI 87

Transkripsiyon: Friedrich 1950, 214-225; Siegelová 1971,4-17

Çeviri: Siegelová 1971, 4-13; Hoffner 1990, 63-65; Daddi-Polvani 1990, 167-172; Ünal 1994, 848-851

Yorum: Güterbock 1945, 70-71; Güterbock 1946b, 119-120; Friedrich 1950, 242-246; Güterbock 1961a, 154-155; von Schuler 1965, 158; De Vries 1967, 37-41; Siegelová 1971, 18-34; Hoffner 1975, 139-140; Grottanelli 1978, 49-57; Güterbock 1978, 240-241; Bernabé 1987, 217-228; Daddi-Polvani 1990, 163-167; Archi 1995, 2376; Beckman 1997, 572

§1 (I 1-6)

O daima insanları muaf tutan (bazı tanrılar)dır, fakat onları mahvedene kadar ... (gibi) kafaları üzerindeki kötü adamlara defalarca vurarak, ağaçlar gibi kötü adamları keserek devirir.

§2 (I 7-12)

Šudul⁶ isimli bir şehir vardı. Lulluwa ülkesinde⁷ deniz ona sınır idi. Orada Appu⁸ isimli bir adam (yaşardı). O bütün ülkede en zengin adamdı. Onun çok sayıda sığır ve koyunları vardı.

§3 (I 13-14)

O hububatın harmanlandıktan (sonra) yığıldığı gibi gümüş, altın ve lapulazuli taşı yığmıştı.

§4 (I 15-21)

Onun hiçbir şeye ihtiyacı yoktu, fakat tek bir şeye ihtiyacı vardı: Onun ne erkek çocuğu ne de kız çocuğu vardı. Šudul'un ihtiyarları onun huzurunda (yemeğe) oturdular. Biri, oğluna ekmek ve bir parça ızgara yapılmış et verdi, diğeri oğluna içki verdi. Fakat Appu'nun ekmek verecek hiç kimsesi yoktu.

§5 (I 22-26)

Sofra keten bir kumaşla örtüldü ve Sunağın önüne kondu. Appu kalktı, eve gitti ve ayakkabılarıyla yatağa uzandı.

§6 (I 27-30)

Appu'nun karısı hizmetçilerine sormaya başladı: "O daha önce hiç başaramadı. Onun şimdi başarılı olacağını

⁶ del Monte-Tischler 1978, 371

⁷ KUB XXVII 38 IV 13'te bu şehrin kralının isminin İmmašku olduğunu öğrenmekteyiz (Laroche 1966, 78:451; del Monte-Tischler 1978, 251).

⁸ Laroche 1966, 36: 109

düşünmüyorsunuz, öyle değil mi?” Kadın gitti ve elbiseleriyle Appu'nun yanına yattı.

§7 (I 31-37)

Appu uykudan uyandı ve karısı ona sormaya başladı:

“Daha önce hiç başaramadın. Şimdi başarılı oldun mu?(?)”

Appu bunu işitti(ğinde) yanıt vermeye başladı: “Sen bir kadınsın ve bir kadın (gibi düşünürsün). Sen hiçbir şey bilmiyorsun.”

§8 (I 38-45)

Appu yatağından kalktı, beyaz bir kuzu aldı ve Güneş Tanrısı'yla buluşmak üzere) yola çıktı. Güneş Tanrısı gökyüzünden aşağıya baktı, ve onu genç bir adam yaptı. Ona geldi ve soru sormaya başladı: “Senin için [çözmem gereken] sorun nedir?”

§9 (II 1-9)

[Appu] bunu işitti(ğinde) ona yanıt vermeye başladı: “(Tanrılar) bana zenginlik verdi. Onlar bana [sığır ve koyun(?)] verdi. Benim tek bir şeyim noksan. Ne bir erkek çocuğum ne de kız çocuğum var.” Güneş Tanrısı bunu işitti(ğinde), ona şöyle söylemeye başladı: “İçki iç, eve git ve karınla yat. Tanrılar sana bir erkek çocuk verecek.”

§10 (10-18)

Appu bunu işitti(ğinde), eve gitti fakat Güneş Tanrısı gökyüzüne döndü. Şimdi Teşup üç DANNA mesafeden gelen Güneş Tanrısı'nı gördü ve vezirine şöyle söylemeye başladı: “Bak kim geliyor. Ülkelerin koyun çobanı Güneş Tanrısı! Ülkede herhangi bir yer mahvolabilir mi? Herhangi bir yerdeki müstahkem şehirler mahvolabilir mi? Herhangi bir yerdeki askerler bozguna uğratılabilir mi?”

§11 (II 19-24)

Aşçı ve sakiye içki ve yiyecekleri vermesini emrediniz.”
(Güneş Tanrısı) geldi.[] ve oraya[]

Teşup, Güneş Tanrısı'na[]-dı ve ona soru sormaya başladı:

§12 (II 25-30)

“Ey [Göğün Güneş Tanrısı niçin gelmiyorsun?] []tekrar söylemeye başladı:

Uzun bir kısım kırıktır.

§13 (III 1-6)

Bu paragraf kırıktır.

§14 (III 7-16)

Appu'nun karısı gebe kalmaya başladı. Birinci ay, ikinci ay, üçüncü ay, dördüncü ay, beşinci ay, altıncı ay, yedinci ay, sekizinci ay, dokuzuncu ay geçti. Ve onuncu ay geldi. Appu'nun karısı bir erkek çocuk doğurdu. Dadı çocuğu kaldırdı. Ve Appu'nun dizlerine çocuğu yerleştirdi. Appu çocuğu avutmaya başladı ve onu temizlemeye(?) başladı. O ona uygun bir isim koydu: “Onun ismi *Kötü* oldu. Çoktan beri baba tanrılar onu doğru yönde tutmadılar, fakat kötü bir yolu seçtiler. Onun ismi *Kötü* olsun.”

§15 (III 17-20)

Tekrar ikinci defa Appu'nun karısı gebe kalmaya başladı. [Onuncu] ay geldi ve kadın bir erkek çocuk doğurdu. Dadı çocuğu [kaldırdı] ve (Appu) ona *İyi* ismini koydu.” Onu *İyi* olarak çağırırlar.

§16 (III 21-22)

Çoktan beri baba tanrılar onu iyi yönde kavradılar ve onun ismi *İyi* olsun.

§17 (III 23-24)

[Appu'nun çocukları] büyüdü ve olgunlaştı. Ve (yiğit bir) erkek haline geldi.

§18 (IV 1-3)

Appu'nun çocukları büyüdü[ğünde] ve [olgunlaştığında] ve (yiğit bir) erkek haline geldiğinde, onlar Appu'[dan] ayrıldılar. Ve evi (malı) [ikiye böldüler].

§19 (IV 4-12)

Kötü kardeş, İyi kardeşe şöyle söylemeye başladı: "Ayrıalım ve farklı yerlere yerleşelim." İyi kardeş [Kötü kardeşe] şöyle söylemeye başladı: "Sonra kim[]?" Kötü kardeş iyi kardeşe şöyle söylemeye başladı: "Dağların ayrı ayrı yerlerde bulunduğu gibi, nehirlerin ayrı yönlerde aktığı gibi, pek çok tanrının ayrı yerlerde oturduğu gibi, ben bu şeyleri sana söylüyorum."

§20 (IV 13-20)

"Güneş Tanrısı Sippar⁹'da [oturur]. Ay Tanrısı Kuzina¹⁰'da otu[rur]. Teşup Kummiia'da otu[rur]. Ve Şauşga Ninive'de otu[rur]. Nanaia Kişşina¹¹'da [oturur]. Ve Marduk Babil'de [oturur]. Tanrıların ayrı ayrı yerlerde otur[dukları] gibi, biz de farklı [yerlerde oturalım]."

§21 (IV 21-25)

[Gökyüzünden] Güneş Tanrısı aşağıya bakarken, Kötü ve İyi (malı) [ikiye bölmeye] başladı. Kötü kardeş [yarısını aldı] ve diğer yarısını İyi [kardeşe verdi].

§22 (IV 26-33)

Onlar kendi aralarında[]. Bir çift öküz ve sığır vardı. Kötü, iyi bir çift öküzü aldı. Ve kardeşi İyi'ye kötü bir sığır [verdi]. Güneş Tanrısı gökyüzünden [aşağı] baktı ve (şöyle söyledi: "İyi'nin kötü sığırı) iyi olsun ve onun []doğursun."

⁹ del Monte-Tischler 1978, 510

¹⁰ del Monte-Tischler 1978, 234

¹¹ del Monte-Tischler 1978, 210

§23 (Kolophon - IV 34)

Appu'nun ilk tableti bitmedi.

Başlangıcı kırıktır.

16. §24 (4-5)

[Fakat onlar] Sippar'a vardıkla[rında] ve Güneş Tanrısı'nın huzurunda hüküm için yerlerini aldılar. [Güneş Tanrısı] İyi kardeşi adaleti bir şekilde ödüllendirdi.

§25 (6-9)

[Sonra Kötü kardeş] beddua etmeye başladı. Güneş Tanrısı (bu) bedduayı işitti ve şöyle söyledi: "Mahkemeye gitsinler. Senin için hüküm [ver]meyeceğim. Ninive şehrinin kraliçesi Šaušga, senin için karar versin."

§26 (10-12)

[Kötü ve İyi] yola çıktı. Ve onlar Ninive şehrine vardıklarında ve [hüküm için] Šaušga'nın huzurunda durdu.

EK-2 HİTİT MASALI(APPU VE İKİ OĞLU) (ARAŞTIRMACI TARAFINDAN GELİŞTİRİLİP ÖĞRENCİLERE ANLATILAN)

Bu masal, Güngör Karauğuz'un Hitit Mitolojisi adlı kitabındaki Appu ve İki Oğlu masalının (Sayfa: 202, 203, 204, 205, 206, 207), araştırmacı tarafından geliştirilmesiyle hazırlandı.

APPU ve İKİ OĞLU

Günlerin uzamaya başladığı, ağaçların çiçek açtığı, yeşil yeşil çayırların çıktığı, doğanın yeniden canlandığı bir ilkbahar günüymüş. Irmak, kendinden iki yaş küçük kardeşi Efe ile birlikte evlerinin bahçesindeki yeşilliklerin üzerinde yürüyerek, koşarak, oynayarak baharın tadını çıkarıyorlarmış. İki kardeşin en büyük eğlenceleri ise bahçelerindeki çam ağacının dalında kurulan salıncağa binmekmiş.

Irmak ve Efe arkadaşları ile de çok güzel zaman geçirirlermiş. Irmak babaannesinden dinlediği masalları arkadaşlarına o kadar güzel anlatırmış ki arkadaşları onu anlatmış olduğu güzel masallarla tanırılmış. Irmak masal anlatırken arkadaşları onu can kulağı ile dinlerlermiş. Arkadaşlarının anlattığı masallara göstermiş olduğu bu ilgi Irmak'ın çok hoşuna gidermiş.

Irmak ve Efe zamanlarını çok verimli geçirirlermiş. İki kardeşin en büyük eğlenceleri babaannelerinin anlattığı masalları dinlemekmiş. Bu iki kardeş, özellikle hafta sonları, günün belirli saatlerinde televizyon izlerlermiş. Bir gün Irmak ile Efe'nin anneleri, onları babaannelerine bırakıp alışverişe çıkmış. Babaanneleri bahçede otururken çocuklar da televizyon izliyorlarmış. Televizyon izlerken bir programın Anadolu'dan bahsettiğini görmüşler. Hemen ilgilerini çekmiş fakat programın sonunu yakalamışlar. Anadolu'nun yanında "Hititler" kelimesinin de geçtiğini duymuşlar. Efe hemen ablasına: "Abla Hitit ya da Hititler ne demek, bizim üzerinde yaşadığımız topraklarla ne ilgisi var?" diye sormuş. Ablası: "Efeciğim

inan ki bilmiyorum. Ben daha önce Hitit kelimesini hiç duymadım” diye cevap vermiş.

Abla kardeş “Hititler” kelimesinin ne anlama geldiğini bilememişler. Hemen akıllarına ders kitapları gelmiş. Koşarak odalarına çıkıp ders kitaplarını karıştırmışlar. Ama dördüncü sınıfa giden Irmak ile ikinci sınıfa giden Efe’nin ders kitaplarında Hititler ile ilgili hiçbir bilgi bulamamışlar. Efe hemen ablasına: “Abla sen dördüncü sınıfa gidiyorsun ama bilgi bulamadım diyorsun bu nasıl olur?” diye sormuş. Ablası: “Kitaplarda yazmıyor ne yapabilirim?” diye cevap vermiş. İki kardeş “Hitit” ya da “Hititler” kelimesinin ne olduğunu nasıl öğrenebiliriz diye düşünürken akıllarına hemen babaanneleri gelmiş. Koşarak bahçeye çıkmışlar ve babaannelerine “Hititlerin” ne anlama geldiğini sormuşlar. Babaanne Hititler hakkında çok fazla bilgisinin olmadığını, anneleri alışverişten geldikten sonra ona sorabileceklerini söylemiş. Babaannelerinden bilgi alamayan çocuklar üzülmüşler. Babaanne torunlarının üzülmelerine dayanamamış ve onlara bakarak şöyle söylemiş:

“Çocuklar üzülmeyin ama hem nerden geldi bakayım sizin aklınıza Hititler?” diye sormuş. Çocuklar ismini televizyon izlerken duyduklarını, ders kitaplarına baktıklarını ama Hititler hakkında hiçbir bilgi bulamadıklarını söylemişler. Torunlarının Hititleri bu kadar merak ettiğini gören babaanne onlara bilgi veremediği için üzülmüş. Çocuklar: “Ben size Hititler hakkında bilgi veremiyorum ama bir Hitit masalı biliyorum, onu anlatabilirim.” demiş. Babaannelerinden bu sözü duyan çocuklar çok şaşırılmışlar. Bu nasıl olur babaanne, hem bir şey bilmiyorum bilgim yok diyorsun; hem de size Hitit masalı anlatabilirim diyorsun, biz bunu anlamadık.” demişler. Babaanne çocuklara dönerek; “Haklısınız çocuklar ben Hititlerin masallarından bir tanesini biliyorum ama onların hakkında size verebilecek yeterince bir bilgim yok.” demiş. Babaannelerinin bu sözleri karşısında çocukların üzüntüsü bir anda yok olmuş.

Efe: “Hadi babaanne anlat o zaman.” diyerek babaannesine bakmış. Babaanne: “Şimdi anlatamam,” demiş. Çocuklar neden diye sormadan babaanne hemen niye anlatamayacağını açıklamasını yapmış: “Önce sizin masalı daha iyi anlayabilmeniz için Hititler hakkında birazcık bilgi sahibi olmanız gerekiyor. Birazcık bir ön bilginiz

olmazsa masalı doğru bir şekilde anlayamazsınız. Önce anneniz alışverişten döndüğünde ona bir soralım, o bizi Hititler hakkında bilgilendirsin. Sonra zaten akşam olur. Akşam yemeğinden sonra ben de size Hitit masallarından bir tanesini anlatırım.” demiş.

Çocuklar Hititlerin kim olduğunu daha da merak etmeye başlamış. Annelerinin gelmesini iple çekiyorlarmış. Ama bir şeyi çok beklersin de olmaz ya zaman da bir türlü geçmemiş. Derken bahçe kapısında annelerini gören çocuklar koşarak annelerinin boynuna sarılmışlar. Anne: “Ne yaptınız bakalım çocuklar, ben yokken babaannenizi üzmediniz inşallah!”

Efe: “Olur mu anneciğim biz babaannemizi hiç üzmedik.” Anne çocuklarının usluca kendini beklediğini görünce: “Aferin size!” diye çocuklarına bakarak gülümsemiş. Annelerinin kendilerine ne aldığını bile sormadan Irmak hemen konuya girmiş. Çünkü kaç saattir iki kardeş bu soruyu sormak için annelerini bekliyorlarmış. Çocukların ikisi birden annelerine: “Anne bize Hititler hakkında bilgi verir misin?” diye sormuşlar.

Hititler Kim Ki?

Anne, çocuklarının bu sorusu karşısında öncelikle çok şaşırılmış. “Peki çocuklar, veririm ama nerden geldi şimdi aklınıza Hititler? Halbuki ben size çikolata ve oyuncak almıştım.” Ama çocukların dikkatini ne çikolata ne de oyuncak çekmiş. Öğrenmek istedikleri Hititler hakkında bilgiymiş. Anne, çocuklarının “Hitit” kelimesini neden merak ettiklerine bir anlam verememiş. Peki çocuklar ben size Hititleri anlatayım ama ben sizi bırakalı daha üç saat bile olmadı, bu kadar kısa zaman içinde ne oldu da Hititleri bu kadar çok merak ettiniz? diye sormaktan da kendini alamamış.

Irmak, hemen başlamış anlatmaya: “Anne, sen dışarı çıktıktan sonra biz biraz bahçede oynadık, sonra yorulduk ve televizyon izlemeye karar verdik. Televizyonu açtığımız sırada Anadolu tanıtılıyordu. İçinde Hititler de geçti, biz de Efe ile merak ettik kim bu Hititler diye; ders kitaplarımıza baktık ama bir bilgi bulamadık.

Babaanneme sorduk, o da bilgi veremem ama size bir Hitit masalı anlatabilirim, dedi. Ama önce anneniz sizi Hititler hakkında bilgilendirsin ben ondan sonra masal anlatayım, dedi. Anadolu ile Hititler arasında nasıl bir bağlantı var anne? Biz aralarındaki bağlantıyı merak ettik.”

Anne, önce bir soluklanmış. Çocuklara da: “Hadi bahçeye çıkın, ben geleceğim birazdan.” demiş. Yapmış olduğu alışveriş torbalarını yerleştirmiş. Eline de bir meyve tabağı alarak bahçeye çıkmış . Irmak ve Efe bahçedeki kamelyaya oturmuşlar. Annelerine odaklanmış annelerinin ağzından çıkacak bir söz bekliyorlarmış. Anne çocuklarının bu kadar merak ve heyecanla beklediklerini görünce hemen Hititler hakkında bildiklerini çocuklara anlatmaya başlamış.

“Hititler, İlkçağ’da Anadolu’da kurulan büyük merkezi devletlerden birisidir. Başkentleri bugün Çorum ilinde bulunan Boğazköy (Hattuşaş)’dür. Bu devletin toprakları, Anadolu’nun büyük bir kısmını da içine alarak Mezopotamya’ya kadar uzanmıştır. Bu devlet Anadolu’daki egemenliğini uzun yıllar sürdürmüştür. Hititlerin kendilerine özgü özellikleri vardır. Hititler çok tanrılı bir dine inanmışlardır. Hatta komşularındaki devletlerin de tanrılarına inanmışlardır. Bu nedenle Hititlere bin tanrılı devlet de denilmiştir. Resimli yazı ve çivi yazısı olmak üzere iki tür yazı kullanmışlardır. Bizim bugün onlar hakkında bilgi edinmemizi sağlayan ‘anal’ adı verilen yıllıklar tutmuşlardır. Yazılarının bazılarını tabletler üzerine yazmıştır.” Annesinin anlattıklarını dikkatle dinleyen Irmak, hemen annesine bakarak: “Anne bugün biz bu tabletlere ulaşabilir miyiz?” diye sormuş.

Anne: “Tabii ki de ulaşabiliriz. Mesela babaannenizin akşam size anlatacağı masal tabletler üzerinde yazan bir çivi yazılı metinden Türkçeye çevrilmiştir.” Bu sefer de Efe hemen konuşmaya başladı: “ Nasıl yani bize babaannemin anlatacağı masal çok çok yıl önce de mi anlatılıyormuş?”

Anne: “Tabii ki de anlatılıyormuş oğlum. Şimdi biz size nasıl masallar anlatıyorsak o zamanda Hititler masallar anlatıyormuş. Hititler masallarını çivi yazısı ile tabletlere yazmışlar. Biz de tabletlerdeki masalları okuyarak yüzyıllar önce masalların nasıl anlatıldığını öğreniyoruz.”

Çocuklar duydukları karşısında şaşırılmışlar. Irmak annesine dönerek: “İyi ki de Hititler masallarını tabletlere yazmışlar, eğer yazmamış olsalardı şimdi biz nereden bilebilecektik Hitit masallarını.” demiş.

Anne: “Çocuklar Hititler ile ilgili bu kadar bilgi size artık yeter. Şimdi söyleyin bakalım bana akşama ne yemeği yapalım. Yemek istediğiniz bir şey var mı?” Bu soruya ne Irmak ne de Efe bir cevap vermemiş. Efe: “Anne bize Hitit yemekleri hakkında hiçbir şey söylemedin.” demiş.

Anne: “Evet oğlum söylemedim. Çünkü Hititlerin tam olarak yemeklerinin isimlerini bilmiyorum. Anadolu’da o dönemde tarım ve hayvancılık yaptıkları için tükettikleri ürünler de doğal olarak tahıl, meyve, sebze, et ve süt ürünleridir. Özellikle ekme Hitit metinlerinde çok yer almaktadır.”

Anne, Efe’nin sorusunu cevapladıktan sonra akşam yemeği hazırlamak için mutfığa gitmiş. Çocuklar da babaannelerine; “Şimdi anlatmaya başlasan ne iyi olur.” diye ısrar etmeye başlamışlar. Babaanne: “Olmaz çocuklar, akşam yemeğimizi yedikten sonra hep birlikte oturacağız ve ben size o zaman anlatacağım.” demiş. Çocuklar babaannelerini masalı anlatmak için ikna edemeyince akşamın olmasını ve babalarının işten gelmesini beklemeye başlamışlar. Aradan birkaç saat geçtikten sonra baba bahçe kapısında görünmüş. Efe ve Irmak koşarak babalarına sarılmışlar. Hep birlikte kamelyaya babaannelerinin yanına oturmuşlar. Baba, gününüz nasıl geçti çocuklar demeden, Efe gün içinde Hititleri nasıl merak ettiklerini anlatmış. Çocuklarının Hititleri bu kadar merak etmeleri babalarını şaşırtmış.

Irmak, babasına akşam yemekten sonra babaannelerinin onlara Hitit masalı anlatacağını söylemiş. Irmak ve Efe’nin masalı nasıl heyecanla beklediklerini anlamak baba için zor olmamış. İkisinde de bir bekleyiş olduğu çok belliymiş. Baba çocuklarının heyecanına ortak olmak isteyerek onlara:

“Peki çocuklar, bugün öğrendiklerinizi benimle paylaşır mısınız?” diye sormuş. Irmak hemen anlatmaya başlamış: Hititler günümüzden çok çok yıl önce Anadolu’da kurulmuş ilk büyük devlettir. Başkentleri bugün Çorum ilinde bulunan Boğazköy(Hattuşaş) dür. Tahıl, meyve, sebze, et ve süt ürünlerinden yemekler

yaparlarımış. Bir de birden çok tanrıya inanırlarımış. Birden çok tanrıya inandıkları için de o dönemde Anadolu'ya “Bin Tanrı İli” denilmiş. Kızının ilk kez öğrendiği bilgileri bu kadar aklında tutabilmesi babasını çok sevindirmiş.

Havanın kararmasıyla akşam olmuş. Herkes yemek masasındaki yerine oturmuş. Hoş sohbetler eşliğinde herkes yemeğini yemiş. Yemek yendikten sonra çocuklar ellerinden geldiğince sofranın toplanmasına yardım etmişler. Sofra toplama işi de bittikten sonra sıra babaannenin masalı anlatmasına gelmiş. Çocuklar salona babaannenin yanına geçmişler. Torunlarının merakla masalı beklediklerini gören babaanne sözü hiç uzatmadan masalı anlatmaya başlamış. ocuklarının merakını gören anne baba da onlarla birlikte masal dinlemek için salondaki yerini almışlar.

Masal Başlıyor

Babaanne söze başlamış. Çocuklar bundan yüzyıllar önce Hitit topraklarında şudul isminde bir şehir varmış. Bu şehrin kocaman düzlük arazileri varmış. Bu şehir Anadolu ile Mezopotamya toprakları arasında kalan verimli arazilerin olduğu bir şehirmiş. Bu şehirde Appu isminde bir adam yaşarmış. Appu bu verimli toprakların olduğu kocaman şehrin en zengin kişiysiymiş. Appu'nun meralarda otlayan sürü sürü sığırları ve koyunları varmış. Meralarda otlayan sığırlarının arkasında buzağılar, koyunların arkasında kuzular oynaşırmış.

Ayrıca Appu'nun sığır ve koyunlarından başka bir çok hububat yetiştirdiği tarlalar varmış. Efe babaannesin sözünü keserek: “Babaanne hububat ne demek?” Babaanne: “ocuklar hububat arpa, buğday, mısır gibi ekmek yapmada kullanılan tahıl taneleridir.” diyerek açıklamış ve devam etmiş.

“ocuklar biliyorsunuz soframız ekmeksiz olmaz. Biz ekmeği genellikle buğday unundan, buğday yoksa arpa ya da mısır unundan yaparız. şimdi olduğu gibi eskiden de ekmek çok kıymetliymiş. Günümüzdeki gibi çok fazla yiyecek çeşidi yokmuş. Günümüzde çok fazla yiyecek çeşidi olduğu halde ekmek ne kadar kıymetli değil mi? O zaman için düşünürsek ne kadar kıymetli olduğunu tahmin edebiliriz.

Neyse çocuklar, masalımıza dönersek Appu bu hububat çeşitlerinden çok fazla ürün kaldırmış yani hasat edermiş. Appu'nun hayvanlardan ve hububattan başka altın, gümüş ve değerli taşlardan hazinesi varmış. Anlayacağınız çocuklar Appu çok ama çok zenginmiş. Hiçbir şeye ihtiyacı yokmuş. Saray gibi bir evi varmış. Evinde bir sürü hizmetçisi varmış. Bir emri ile tüm hizmetçiler karşılına dikilip Appu'nun bir dediğini ikiletmeden yaparlarmış. Ama çocuklar bugün nasıl herkesin bir derdi varsa Appu'nun da bir derdi sıkıntısı varmış.”

Ne Ki Bu Sıkıntı?

Bu sırada çocuklar bu kadar zengin olan birisinin ne derdi olabilir ki diye pür dikkat babaannelerine bakıyorlarmış. Hatta bu duruma anne bile çok şaşırılmış. Bu şaşkınlık içinde ağzından “Peki bu sıkıntısı nedir?” sözleri çıkıvermiş. Babaanne herkesin dikkatlice kendine baktığını görünce daha fazla kimseyi meraklandırmadan hemen anlatmaya devam etmiş: “Appu'nun hiç çocuğu olmuyormuş. Appu çocuğunun olmamasına çok üzülmüş.”

Appu bütün şehir halkına yemekler yedirirmiş. Verdiği ziyafetlere herkes çocuklarıyla gelirmiş. Gelen şehir halkına bakarmış önce herkes çocuklarını doyurmuş. Yemeğe gelenler çocuklarına ya ekmek ya da et verirmiş. Çocuklarının karnı doyduktan sonra kendi karınlarını doyururlarmış. Appu, şehirde yaşayanların çocuklarıyla ilgilenme, çocuklarının karnını doyurma telaşesini görünce bir de kendi haline bakmış. Onun böyle güzel telaşta bulunabileceği ne bir oğlu ne de bir kızı varmış. Bu duruma o kadar üzülmüş ki benim her şeyim var. ama mal varlığımı yedirebileceğim bir çocuğum bile yok diye kendi kendine sızlanmış.

Appu'nun şehir halkına verdiği ziyafetlerin muhteşem sofraları daha toplanmamışken Appu hiçbir şey yemeden ayakkabılarını giyerek yemek verdiği yerden uzaklaşmış. Sonra saray gibi olan evine girip yatağına yatmış. Appu'nun bu durumuna karısı çok üzülmüş. Kocasına kendinin de çok üzgün olduğunu söylemiş. Ama Appu karısına: “Sen benim kadar üzgün olamazsın; çünkü sen bir

kadınsın ama ben bir erkeğim ve sen benim ne kadar üzgün olduğumu anlamazsın.” demiş.

Biraz sonra üzgün üzgün yatağından kalkmış ve beyaz bir kuzu alarak Güneş Tanrısı ile buluşmaya gitmiş. Irmak: “Nasıl yani babaanne Güneş Tanrısı da ne demek?” diye söze atılmış. Babaanne hemen torununun sorusunu cevaplamış. “Çocuklar, biliyorsunuz eskiden inanç sistemi farklıymış. Hele hele Hititler birden çok tanrıya inanıyorlarmış. Anneniz de söylemişti hani Hititlerin zamanında Anadolu’ya “Bin Tanrı İli” deniliyormuş. Hititler kendi tanrılarında başka komşuları olan ve savaştıkları toplumların da dinlerinden, tanrılarında etkilenmişler ve onların tanrılarında da inanmışlar.

O zamanlarda bir sıkıntısı ya da bir derdi olanlar zengin, fakir hatta kral bile olsa hiç fark etmez, tanrılarında adak adarlarmış. Onların inanışlarına göre tanrılar kendilerine gelen adaklara, hediyelere göre onların dualarında kabul edermiş. Efe babaannesine dönerek: “Peki babaanne Güneş Tanrısı Appu’nun kuzusunu beğenmiş mi?”

“Efeciğim, Appu Güneş Tanrısı’yla buluşmaya gittiğinde Güneş Tanrısı gökyüzünden aşağıya bakmış ve Appu’yu görmüş. Appu’nun kuzusunu beğenmiş ki hemen onun yanına inmiş. Güneş Tanrısı hemen Appu’ya: “Sen kimsin? Senin için neler yapabilirim?” gibi sorular sormaya başlamış. Appu hemen adını söyleyerek kendini tanıtmaya başlamış. Tanrılarında kendine zenginlik verdiğini, sürü sürü sığırlar ve koyunlar verdiğini söylemiş. Tarlalarından bir sürü hububat kaldırarak ambarlarının dolup taşığını söylemiş. Saray gibi bir evin olduğundan ve bu evde emrinde çalışan bir sürü hizmetçisinin olduğundan bahsetmiş.

Güneş Tanrısı dayanamayıp sormuş: “Sen her şeye sahip olmuşsun, senin her şeyin var, senin derdin nedir?” Appu hemen cevaplamış: “Evet Güneş Tanrısı, benim her şeyim var ama bir şeyim eksik. Ne bir kız ne de bir erkek çocuğum var. Ben bu duruma çok üzülüyorum. Ben bir çocuk sahibi olmak istiyorum.” demiş. Appu’nun bu durumuna Güneş Tanrısı üzülmüş. Tamam Appu demiş, şimdi sen buradan gidebilirsin ama hiç üzülme umutsuz ve mutsuz olma, Tanrılar sana bir erkek çocuğu

verecektir, demiş. Appu Güneş Tanrısı'nın bu sözlerine çok mutlu olmuş ve sevine sevine evine dönmüş.

Dileği Gerçekleşmiş Mi?

Aradan zaman geçmiş ve Appu'nun karısı gebe kalmış. Appu bir çocuğu olacağı için o kadar çok mutluymuş ki deyim yerinde ise sevinçten ayakları yere basmıyormuş. Aradan zaman geçmiş ve dokuz ayın sonunda Appu'nun bir oğlu olmuş. Doğumu yaptıran ebe yeni doğan bebeği babası Appu'nun kucağına vermiş. Appu hemen oğlunu eline almış ve dizlerine koymuş. Onun ağlamasını durdurmuş ve onu temizlemiş. Sıra ona bir isim koymaya gelmiş. Bebeğine “Kötü” ismini koymuş.

Efe: “ Ama babaanne bu nasıl isim, hiç Kötü diye isim mi olur?” diye, Irmak da: “Appu o kadar çok çocuğunun olmasını istedi. Sonra da ismini ‘Kötü’ koydu. Hadi bu çocuk kötü karakterli birisi olursa?” diye sorular sormaya başlamış. Babaanne anlatmaya devam etmiş. “Haklısınız çocuklar, biz böyle isim koymayız ama Appu koymuş ne yapalım. Büyüdüğünde kötü ya da iyi çocuk olacağını masalın sonuna kadar bilemeyiz.”

Irmak: “Hadi babaanne hemen anlat ki öğrenelim.” demiş. Babaanne sakın bir şekilde: “Durun bakalım çocuklar, daha masalımızın bitmesine çok var. Appu'nun ismini Kötü koyduğu oğlu büyürken eşi bir kez daha gebe kalmış. Appu yine çok mutlu olmuş, çok sevinmiş. Hiç çocuğu olmazken bir değil iki çocuğu olacakmış. Zaman geçmiş ve dokuz ay bitmiş. Appu'nun karısı bir kez daha doğum yapmış. Bir oğlu daha olmuş. Doğumu yaptıran ebe önceki çocukta yaptığı gibi bebeği Appu'ya uzatmış. Appu bu bebeği de eline almış, dizlerine koymuş. Ağlamasını susturmuş ve temizlemiş. İkinci kez yaşadığı bu heyecandan dolayı çok mutluymuş. Sıra çocuğa isim koymaya geldiğinde ise bu çocuğuna “İyi” ismini koymuş.

Irmak: “ Bu Appu da ne kadar değişik bir insanmış. Hiç insan çocuklarına İyi ve Kötü diye isim koyar mı? Bizim okulda böyle isimleri olan çocuklar olsaydı herkes onlarla dalga geçerdi.” diye konuşmaya başlamış. Daha fazla devamını getiremeden baba söze atılmış: “Kızım senin söylediğin çok yanlış, hiç insanların

ismiyle dalga geçilir mi? Tabi şimdi sen bana ama baba geçiyorlar diyeceksin. Kızım insanlar isimlerini ve soy isimlerini kendileri seçme sansına sahip değillerdir. Bu sebeple insanların isimleriyle ya da soy isimleriyle dalga geçilmez.” demiş.

Babaanne: “Çocuklar, bu akşamlık bu kadar yeter. Saat geç oldu. Sizin uyuma saatiniz çoktan geçti.” Çocukların babaannenin bu sözünden sonra; “Ama babaanne, biz İyi ile Kötü’nün sonu ne oldu çok merak ettik, şimdi bu merakla uyuyamayız, sözü bile masalın devamının gelmesi için yeterli olmamış. Babaanne çocuklara: “Uyumanız gerekiyor. Saat geç oldu. Yarın ne de olsa günlerden pazar, siz de okula gitmiyorsunuz. Sabah kahvaltıdan sonra masalın devamını anlatırım.” diyerek çocukları odalarına göndermiş. Çocuklar da babaannelerini masalı anlatmak için ikna edemeyeceklerini anlayınca odalarına uyumaya gitmişler. Uyumaya gitmişler ama ikisinin de akli masalın devamındaymış. Acaba nasıl bitecek. Bir an önce uyursak yarın çok çabuk olur diyerek gözlerini kapamışlar.

Masal Devam Ediyor

Irmak ile Efe çok güzel bir bahar sabahına uyanmışlar. Bahar yaşamlarına ayrı bir güzellik katıyormuş. Her taraf yemyeşil olmuş, meyve ağaçları çiçeklerini dökmüş, meyveleri olmaya başlamış. Güneş pırıl pırılmış. Hemen akıllarına babaannelerinin akşamki anlattığı masal gelmiş. Sabah kahvaltıdan sonra masalın devamını anlatacakmış. Çok da heyecanlı bir yerinde yarım bırakmış. Irmak ile Efe hemen yataklarından kalkmışlar ve yataklarını düzgünce katlamışlar. Anneleri mutfakta kahvaltı hazırlıyormuş. Babaanneleri masaya oturmuş, kahvaltı hazırlayan gelini ile sohbet ediyormuş. Mutfaktan çok hoş kokular geliyormuş. Kahvaltı sofrası da çok hoş görünüyormuş. Birden kapı çalmış. Koşarak kapıyı açan çocuklar elinde sıcacık ekmekle gelen babalarına sarılmışlar. Artık kahvaltı sofrasına oturma vakti gelmiş. Irmak ve Efe bir an önce kahvaltılarını bitirip masalın devamını dinlemek istiyorlarmış. Önce güzel bir şekilde kahvaltılarını yapmışlar. Bir ara kahvaltı sofrasında masalın konusu geçmiş ama babaanne kahvaltıdan sonra diyerek masala dair hiçbir bilgi vermemiş.

Kahvaltı bitince Irmak ve Efe kahvaltı masasının toplanmasında annelerine yardım etmişler. Kahvaltı masası toplandıktan sonra çocuklar babaannelerinin yanına bahçeye çıkmışlar. Babaları da bahçede babaanneleriyle sohbet ediyormuş. Irmak ve Efe de babaannelerinin yanına oturmuşlar. Çok zaman geçmeden anneleri de yanlarına gelmiş. Çocuklar kadar anne baba da masalın devamını merak ediyormuş.

Efe: “Babaanne, artık annem de geldiğine göre masalın devamını anlatabilir misin? Biz çok merak ettik.” diye babaannesine seslenmiş. Babaanne de: “Peki çocuklar, o zaman ben masalı anlatmaya devam edeyim. Çocuklar akşamki en son kaldığım yeri hatırlıyor musunuz?”

Masal Devam Ediyor

Irmak: “Tabi ki de babaanne, hem de hepsini hatırlıyoruz. En son Appu’nun ikinci oğlu olmuştu. Appu ona ‘İyi’ ismini koymuştu.” Evet çocuklar tam da orada kalmıştık. Günler, aylar, yıllar derken Appu’nun oğlanları büyümüş. Aynı ikiniz gibi kocaman kocaman çocuklar olmuşlar. Oyunlar oynamışlar, düşmüşler, kalkmışlar, salıncakta sallanmışlar, yemek yemişler ve güçlü kuvvetli birer yiğit haline gelmişler. İki de birer yiğit olduklarında kendi kendilerini geçindirebilecek hale gelmişler. Büyük olan Kötü isimli kardeş, küçük olan İyi isimli kardeşe: “Biz büyüdük ve birer yiğit olduk artık annemizden babamızdan ayrılalım, farklı farklı yerlere yerleşelim,” demiş.

Hatta ayrılıp farklı farklı yerlerde yaşamak konusundaki ciddiyetini göstermek için örnekler vermiş. Dağlar ayrı ayrı yerlerde oluyor, nehirler ayrı ayrı yerlere akıyorsa, tanrılar ayrı ayrı yerlerde yaşıyorsa; biz niçin aynı yerde oturalım? ikimiz de ayrılalım ve farklı farklı yerlerde yaşayalım demiş.

Irmak: “Annemin söylediği gibi babaanne Hititlerin ne kadar çok tanrıları varmış. Boşuna “Bin Tanrı İli” dememişler. “Evet Irmakçığım aynen öyle.”

Kötü ve İyi kardeş babasının malını bölüşmeye ve ayrı ayrı yerlerde yaşamaya karar vermişler. Babaları Appu’dan ayrılmışlar ve babalarının evini ve malını ikiye

bölmüşler. Bu iki kardeş mal paylaşımı yaparken Güneş Tanrısı bunları gökyüzünden izliyormuş. Kötü isimli kardeş malın yarısını almış, diğer yarısını da İyi isimli kardeşe vermiş. Kardeşlerin paylaştığı malların arasında iyi bir çift öküz, kötü de bir sığır varmış. Büyük olan Kötü isimli kardeş iyi bir çift öküzü almış. Kardeşi İyi'ye de kötü bir sığır vermiş. Bu durumu gökyüzünden onları izlemekte olan Güneş Tanrısı görmüş.

Mal paylaşımının adaletli olmadığını gören Güneş Tanrısı, İyi kardeşin kötü sığırı iyi olsun, o sığırın bir çok buzağısı olsun, sütü olsun, üresin, üretsin, çok sığırı olsun demiş. Kötü isimli kardeşin iyi bir çift öküzü için hiçbir şey söylememiş.

Bu iki kardeş ayrı ayrı yerlerde yaşamaya başlamışlar. Aradan çok zaman geçmemiş ki Kötü isimli kardeşin iyi olan öküzleri güçten düşmeye başlamış. Tarlalara buğday, arpa ekemeyecek duruma gelmiş. Öküzler bir süre sonra da ölmüşler. Evindeki bereket de, varlık da yok olmuş. İyi isimli kardeşin kötü sığırı ise gün geçtikçe iyileşmiş. İyileşince yavrulamış ve bir sürü buzağısı olmuş. Süt verimi artmış. Hatta sığırın yavrulamış olduğu buzağuların dişi değil erkek olanları öküz olmuş. İyi isimli kardeşin evine bolluk, bereket gelmiş.

Kardeşler Yeniden Bir Araya Mı Geliyor

Kötü isimli kardeşin durumu çok kötü olmuş. Kardeşi İyi'nin durumunun iyi olduğunu, onun ineğinin bir çok yavrusu olduğunu duymuş. Kardeşinin yaşadığı yere gitmiş. İyi isimli kardeş, kardeşi Kötü'yü görünce çok sevinmiş. İki kardeş birbirleriyle kucaklaşmışlar. Şimdi ne kadar ayrı ayrı yerlerde yaşasalar da kardeşler birlikte beraber büyümüşler. Birbirlerinden ilk kez ayrılmışlar. Birbirlerinden ayrılmak özellikle küçük olan İyi kardeşe çok zor gelmiş. Abisi Kötü'yü çok özlemiş. Ona hemen evini mallarını göstermiş.

Kötü isimli kardeş gördüklerine inanamamış ve kendi kendine söylenmeye başlamış. Bu nasıl olur diye. Ben iyi olan bir çift öküzü kendime almıştım. Kötü sığırı kardeşime vermiştim. Benim almış olduğum iyi bir çift öküz zamanla güçten düştü, daha sonra da öldü. Ama kardeşim İyi'ye verdiğim kötü sığır iyileşmiş ve bir

sürü buzağı vermiş, çoğalmış, süt verimi artmış. Hatta buzağlarından birkaç tanesi öküz bile olmuş.

Kötü isimli kardeş, kardeşi İyi'nin durumunun bu kadar iyi olmasına ve kötü sığırın iyileşip onu bolluk ve berekete götürmesine dayanamamış. Kardeşi İyi'ye şöyle söylemiş: “Benim bir çift öküzümün ikisi de öldü; ama senin sığına hiçbir şey olmamış, hatta senin sığırın doğurup çoğalmış. Sen bu sığırın buzağından da sütünden de yararlanmışsın. Bu sığırın sütünden hem içmiş hem peynirler yağlar yapmışsın. Sen bu kadar yararlanmışsın. Artık bu sığına bana ver de ben götürüyüm.” demiş.

İyi isimli kardeş bu durumu kabul etmemiş. Ağabeyi Kötü'ye: “Olmaz! demiş. Bu mal paylaşımını sen yaptın. Ben sana bu malları paylaşırken bir şey demedim. Sen paylaşımı yaptın, ben de sen bana ne verdiysen hiç sesimi çıkarmadan aldım ve buralara kadar gelip buraya yerleştim. Annemi babamı sen ayrılmamızı istedin diye terk ettim. Şimdi de benden, babamdan bana düşen tek sığına almak istiyorsun. Ama ben bu sığına sana veremem.” demiş. Ve devam etmiş. “Biz malları paylaşırken sen iyi bir çift öküz aldın, bana da kötü bir sığına verdin. Bu paylaşım adaletli olmadığı halde sen benim ağabeyimsin diye ben sana bir şey demedim bana verdiği her şeye razı oldum, hiç ses etmeden oradan ayrıldım. Ben kötü sığına istemiyorum, iyi çift öküz benim olsun demedim. Senin öküzlerinin öldüğüne çok üzüldüm. O öküzlerin ölmesi senin şanssızlığın olmuş. Kötü sığırın bu kadar iyileşmesi de benim şansım oldu.” demiş.

Irmak : “İyi isimli kardeş kesinlikle haklı. Zamanında Kötü isimli kardeş de haksızlık yaptı. Kardeşi İyi ile adaletsiz bir şekilde mal paylaştılar. Güneş Tanrısı ona çok kızdı. Ona kızdığı için de İyi kardeşin kötü sığırının iyileşmesini sağladı. Kötü kardeş de adaletsizlik yaptığı için kendi cezasını öküzlerini kaybederek ödedi.” demiş.

İyi isimli kardeş abisi Kötü'nün durumuna üzülür ve; “Sen benim ağabeyimsin, sana bir buzağı vereyim, bak büyüt hayvansız kalma.” demiş. Ama abisi Kötü buna razı olmamış. “Babamdan sana kalan sığından olma tüm buzağınları paylaşalım.”

demiş. İyi kardeş de bunu kabul etmemiş. Kardeşler aralarında tartışmışlar ve anlaşmazlık çıkmış.

Efe :” Bu Kötü isimli kardeş de ne kadar kötü imiş. İlk önce adaletsizlik yapan o, sonra sıkıntı çıkaran yine o.” demiş. Irmak da durur mu o da yorum yapmaya başlamış: “Boşuna söylememişler isimlerin insanların kişiliğini etkilediğini. Kötü isimli kardeş hep kötülük düşünürken, iyi isimli kardeş ne kadar iyi. Abisi Kötü’nün yapmış olduğu haksızlığı bildiği halde sesini bile çıkarmamış. Kardeşi Kötü’nün durumuna üzölmüş ona bir buzağı vermeyi bile teklif etmiş. Ama Kötü isimli kardeş kötölük peşinde olduğundan buna razı olmamış, diğer buzağılardan da istemiş. Kim bilir babaları Appu bu duruma ne kadar çok üzölmüştür.”

Babaanne devam etmiş. Aralarındaki anlaşmazlık büyüyünce çözememişler. Sippar da bulunan Güneş Tanrısının huzuruna çıkmaya karar vermişler. İki kardeş Sippar’a doğru yola çıkmışlar. Bir süre yol gittikten sonra Sippar’a, Güneş Tanrısı’nın huzuruna çıkmışlar. Efe: “ Güneş Tanrısı çok adaletli bir Tanrı, sorunu da adaletli bir şekilde çözmüştür.” Babaanne anlatmaya devam etmiş.

Güneş Tanrısı Sorunu Çözebilecek Mi

“İki kardeş dertlerini Güneş Tanrısı’na anlatmışlar. Kötü kardeş durumlarını anlatmaya hemen başlamış: “Biz iki kardeş babamın mallarını paylaştık ve ayrı ayrı yerlerde yaşamaya başladık. Babamdan bana bir çift öküz, kardeşim İyi’ye de bir sığır kaldı. Benim bir çift öküzüm hastalandı güçten düştü ve öldü. Kardeşimin sığırını ise hiçbir şey olmadı, çoğaldı ve bir sürü buzağısı, öküzü oldu. Şimdi onun bir sürü sığırını var. Ama benim hayvanım yok. Babamdan ona kalan sığırdan olan buzağıların yarısını istedim. Kardeşim buzağıların yarısını bana vermeyi kabul etmedi.” demiş. Kötü isimli kardeşin sözü bittikten sonra İyi isimli kardeş konuşmaya başlamış:

“Biz mal paylaşımını yaptığımızda ağabeyim bana kötü bir sığır verdi, kendi de iyi bir çift öküz aldı. Biz iki kardeş olduğumuz halde adaletsiz bir mal paylaşımı yaptık. Ben bu durumu bildiğim halde hiç sesimi çıkarmadım ve hakkım bu imiş deyip bana verilene razı oldum. Aradan çok zaman geçmeden ikimizin de kalbine

göre oldu. Ağabeyimin bana vermiş olduğu kötü sığır iyileşti ve yavrulamaya başladı. Onun kendine aldığı iyi bir çift öküz de hastalandı ve öldü. Şimdi de benim sığırlarımın yarısını istiyor. Ben de bunu kabul etmiyorum.”

Çocuklar, zaten biliyorsunuz. Güneş Tanrısı gökyüzünden yaşananların, paylaşılanların hepsini görmüştü. O iyi kardeşin kalbindeki iyiliği görüp kötü sığırının iyi olmasını istemişti. Güneş Tanrısı, İyi isimli kardeş için senin kötü sığırın iyi olsun ve seni doyursun derken İyi kardeşi adaletli bir şekilde ödüllendirmişti. Söyleyebilecek bir şeyi yoktu. İyi kardeşi haklı buldu.

Bu karara Kötü isimli kardeş çok kızmış. Kızgınlıkla kardeşine beddua etmeye başlamış. Güneş Tanrısı gökyüzünden Kötü kardeşin İyi kardeşe ettiği bedduaları duymuş. Kardeşlerin bu durumuna üzülmüş. “Sizin için ben bir hüküm vermeyeceğim. İyisi mi siz Ninive şehrinin kraliçesi Şauşga’ya gidin, o sizin için hüküm versin.” demiş.

Güneş Tanrısı’nın bu sözünden sonra İyi ve Kötü kardeş Ninive şehrine doğru yola çıkmışlar. Az gidip uz gittikten sonra Ninive şehrine varmışlar. Hükümlerinin ne olduğunu öğrenmek için Şauşga’nın huzuruna çıkmışlar. İki kardeş durumlarını anlatmışlar. Şauşga, bu çocukların Appu’nun oğulları olduğunu duyunca çok şaşırılmış. Çünkü daha önce Appu’nun kim olduğunu biliyormuş. Appu’nun çok zengin olduğunu, çocukları olmadığı için çok mutsuz olduğunu duymuş. Şimdi çocuklarının bu duruma gelmesine Ninive şehrinin kraliçesi Şauşga bile üzülmüş.

Ninive kraliçesi Şauşga: “Çocuklar, bu duruma gelmenize çok üzüldüm. Kim bilir babanız duysa ne kadar üzülür. Halbuki babanız siz doğduğunuzda ne kadar çok sevinmişti. Şudul şehirde şenlikler düzenleyip davetler vermişti. Siz de babanıza olan sevginizden olsa gerek(!) o daha ölmeden mal derdine düşüp birbirinize düşman olmuşsunuz. Bir de kendi sorununuzu kendi aranızda çözemeyip buralara kadar gelmişsiniz.”

İki kardeş Ninive Kraliçesi Şauşga’nın bu sözlerinden sonra birbirlerine bakıp beraber geçirdikleri günleri hatırlamışlar. Babalarının ve annelerinin yanında ne kadar iyi anlaştıklarını, çok güzel bir çocukluk geçirdiklerini, birbirlerini ne kadar

çok sevdiklerini hatırlamışlar. Bir de şimdi geldikleri hale bakmışlar. Kötü isimli kardeş yaptıklarından ve söylediklerinden o kadar çok utanmış ki kardeşi İyi'nin yüzüne bile bakamamış. Başına gelen tüm olumsuzlukların kardeşine adaletli davranmadığı için geldiğini anlamış.

Kötü İsimli Kardeş Hatasını Anlar

Kötü isimli kardeş, kardeşi İyi'den Ninive Kraliçesi Şauşga'nın önünde özür dilemiş. Yaptıklarından dolayı çok pişman olduğunu söylemiş. Kardeşine sınıksı sarılmış. Kardeşi de ona sarılmış. İki kardeş birbirlerini ne kadar çok özlediklerini, ayrı ayrı yaşamalarının ne kadar gereksiz bir şey olduğunu anlamışlar. Gözleri gülerek Nineve şehrinde ayrılmışlar. Ninive Kraliçesi de bu duruma çok sevinmiş. Gökyüzünden onları seyreden Güneş Tanrısı da bu duruma çok sevinmiş. Bu iki kardeş hiçbir zaman ayrılmasın ve mutlu bir şekilde yaşasınlar diye söylenmiş.

Mutlu Son

Bu iki kardeş babaları Appu'nun ve annelerinin yaşadığı Şudul şehrinin yolunu tutmuşlar. Birkaç günlük yolculuktan sonra babalarının ve annelerinin yanına varmışlar. Babaları Appu ve anneleri çocuklarını karşılarında görünce çok mutlu olmuş. Kötü ve İyi kardeş bir süre sonra güzel kızlarla evlenmişler. Anne ve babaları Appu'nun yanında mutlu mesut yaşamlarına devam etmişler.

Çocuklar, Hitit masalımız da burada bitiyor. Bundan yıllar önce Anadolu'da yaşamış olan çocukların dinlemiş olduğu masalı siz de dinlediniz. İnşallah sevmişsinizdir. Efe: "Babaanne biz bu masalı çok sevdik. Bize anlattığın için de çok teşekkür ederiz. Üstelik bundan yüzyıllar önce bu topraklarda yaşayan çocuklar bu masalı dinliyorlarmış. İyi ki Hititler bu masaları tabletler üzerine yazmışlar. Bu sayede bu masalı şimdi biz de dinledik. Yazmamış olsalardı biz bu masaları bilemezdik," demiş.

Babaanne: “Genelde masallar sonunda insanlara bir mesaj verirler. Sizce bu masalın bizlere nasıl bir mesaj verdiğini söyleyebilir misiniz?” demiş. Çocuklar biraz düşündükten sonra Irmak hemen söze başlamış. “Evet babaanne bu masalı dinledikten sonra öncelikle adaletli olmamız gerekiyormuş. İyi olan kardeş, kardeşinin ona hasta ineği vermesine rağmen içinde iyilik olduğu için işleri hep iyi gitmiş. Kötü düşünen kardeşin ise içinde kötülük olduğu için işleri hep kötü gitmiş. Yani iyi düşünen iyilik bulmuş, kötü düşünen ise kötülük bulmuş.” demiş. Babaanne: “Irmakçığım masalın vermek istediği mesajı doğru anlamışsın. Kimse için kötü düşünmeyip kötülük yapmamamız gerekiyor. Eğer kötü niyetli olursak, niyetimiz kötü olduğu için kötülük bize geri döner, bir de adaletli olmamız gerekiyor.” demiş.

Babaannelerinin anlatmış olduğu masal Irmak ile Efe'nin çok hoşuna gitmiş. Babaannelerinden en kısa zamanda bir Hitit masalı daha anlatmasını istemişler. Torunlarının anlattığı masalı sevmeleri babaannenin de çok hoşuna gitmiş ve en kısa zamanda onlara bir Hitit masalı daha anlatacağının sözünü vermiş. Çocuklar yeni masallarının adını sormuşlar. Babaannede: “Avcı Keşşi masalını cuma günü akşam uyku saatinizden bir iki saat önce odanızda anlatırım,” demiş. Çocuklar heyecanla cuma gününün gelmesini beklemeye başlamışlar.

EK-3: MEB İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER 6 SINIF DERS KİTABINDA HİTİTLER

Hititler

Hitit taş kabartma

Merhaba, benim adım Puduhepa. Ben, dünyanın en görkemli şehri, Hititlerin başkenti Hattuşa'da yaşıyorum. Şehrimiz gibi evimiz de çok güzel. İki katlı, dört odalı ve avlulu olan evimizin odalarının birinde ve avlusunda ocağımız bile var. Annemle babam sarayda çalışıyorlar. Onların görevi, bizim için çok önemli olan bahar bayramını, kralımız adına düzenlemek. Bahar bayramında en çok alkışı akrobatlar alıyor, ama ben müzisyenleri seviyorum. Antahşum (çiğdem çiçeği) Bayramı'nda ise yeni yılı karşılar, özel kutlamalar yaparız. Bu kutlamalarımızda özel kaplar kullanırız. Tanrılarımıza kurbanlar keseriz. Komşu ülkeler bize "Bin Tanrı İli" diyor. Çünkü, bizim inandığımız birçok tanrı var. Aynı zamanda Anadolu'daki bütün tanrıları kutsal sayar, onlara inanırız.

Pişmiş topraktan boğa biçimli kaplar

Topraklarımız çok verimli olsa da biz, gelecek yıllarda sıkıntı çekmemek için çok sayıda tahıl deposu ve bir baraj yaptırıldı. Bu nedenle kuraklıktan pek etkilenmiyoruz. Hayvancılık, madencilik ve ticaret diğer geçim kaynaklarımız. Artık Mezopotamya uygarlıklarından öğrendiğimiz yazıyı kullanıyoruz. Kil tabletlere çivi yazısı ile kendi dilimizde metinler yazıyoruz. Örneğin, yaşadığımız önemli olayları yazdığımız Anal adını verdiğimiz yıllıklar hazırlıyoruz. Mezopotamya'da yazıyı kullanan Sümerler tarih çağlarını başlattı. Biz, Hititler de Anadolu'nun ilk merkezî devletiyiz. Devletimiz, kralımız tarafından yönetiliyor. Bunun yanında Pankuş adını verdiğimiz ülke sorunlarının görüşülüp karara bağlandığı bir meclisimiz var. Babil ve Asur kanunlarını daha da geliştirerek çeşitli yasalar düzenledik. Yasalarımıza göre, hür ve kölelerden oluşan halkımızdan herkes, istediği ile evlenebilir ve mal sahibi olabilir.

Sizi, kralımız Tarhunza ile tanıştırmak istiyorum. Yanda gördüğünüz kralımızın heykeline dikkatle bakın. O; saç bukleleri, sakalı, alnındaki tacı, kıyafeti, dolgu topuklu sandaletleri ile Asur modasını yakından takip eder.

Kral Tarhunza Heykeli

Çalışma Kitabı 37

53

(MEB, 2014: 53).

EK-5**ORTAOKUL 6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE İLKÇAĞ TARİHİ KONULARINDAN HİTİTLER KONUSUNUN ÖĞRETİLMESİNDE HİTİT MASALLARININ KULLANILMASININ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILACAK AÇIK UÇLU SORULARDAN OLUŞAN ANKET**

Değerli öğrenciler, açık uçlu sorulardan oluşan bu anketin amacı Hititler konusunun öğretilmesinde sizin, Hitit masalına dair görüşlerinizdir. Araştırmanın temeli sizin görüşlerinize dayalı olduğu için, soruları dikkatlice okuyup cevaplamanız büyük önem arz etmektedir. Vereceğiniz cevaplar ve öneriler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Cevaplarınız için şimdiden teşekkür eder, başarılar dilerim.

Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi
Dilek ÜLKER

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER**1-Cinsiyetiniz** Kız Erkek**BÖLÜM II: HİTİT MASALI İLE İŞLENEN HİTİTLER KONUSUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİZ**

1) Hitit Masalını beğenip beğenmediğinizi nedenleri ile birlikte yazınız?

2) Hititler konusunun Hititlere ait bir masal ile anlatılmasını nasıl buldunuz?

3) Hitit masalında, Hititlerin genel özellikleri ile ilgili neler öğrendiniz?

- 4) Hitit masalından sonra Hititler konusuna karşı bir merakınız oldu mu? (Örneğin Hititler ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmak ister misiniz ya da Hititler ile ilgili bir belgesel izlemek ister misiniz?)

- 5) Hititler konusunun bir Hitit masalıyla işlenmesinden sonra derslerinizde bazı konularınızın masal ile anlatılmasını ister isiniz?

- 6) Hitit masalında en çok ilginizi çeken ya da hiç hoşunuza gitmeyen durum ya da olay nedir?

- 7) Hititlerin masalları ile günümüzde sizin okuduğunuz masallar arasındaki farklılık ve benzerlikler nelerdir?

- 8) Bu masalın sonunda bizlere verilmek istenen mesaj nedir?

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTE

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Dilek ÜLKER	İmza:	
Doğum Yeri:	Akseki		
Doğum Tarihi:	18.10.1985		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Nefise Yılmaz İpek İlköğretim Okulu	-----	Antalya(İbradı)	1991-1996
Ortaöğretim	Nefise Yılmaz İpek İlköğretim Okulu	-----	Antalya(İbradı)	1996-1999
Lise	İbradı Çok Programlı Lisesi	-----	Antalya(İbradı)	1999-2002
Lisans	Gazi Üniversitesi	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Ankara	2004-2008
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniv.	Tezli Yüksek lisans	Konya	2012-2015

Becerileri:	Sosyal Bilgiler Eğitimi
İlgi Alanları:	Kitap, tarih, coğrafya, gezi.
İş Deneyimi:	15/09/2008-14/11/2008 Nefise Yılmaz İpek İlköğretim Okulu Ücretli Türkçe Öğretmeni 19/09/2009-14/07/2010 Yeşilbağ Cumhuriyet İlköğretim Okulu Ücretli Türkçe Öğretmeni 20/09/2010-07/2010 Kızılağaç Ünal Akpınar İlköğretim Okulu Ücretli Sosyal Bilgiler Öğretmeni 08/12/2010-16/06/2014 Bağbaşı İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler

	Öğretmeni 16/06/2014 Armutlu Ayşe Veli Demiröz Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni, halen devam ediyor.
Aldığı Ödüller:	-----
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	-----
Tel:	05447386239
Adres	Güneysınır Cad. 1/8 Sarıoğlan Kasabası Bozkır/KONYA